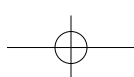
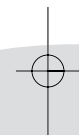
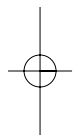
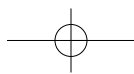

CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI

CRONFA GOFFA'R DREFTADAETH GENEDLAETHOL

CYFRIFON DOSBARTHU ARIAN Y LOTERI
AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN 31 MAWRTH 2007

CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI

CRONFA GOFFA'R DREFTADAETH GENEDLAETHOL

**CYFRIFON DOSBARTHU ARIAN Y LOTERI
AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN 31 MAWRTH 2007**

Adroddiad Blynyddol

Paratowyd hwn yn unol ag adran 34(3) o Ddeddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993
gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon.

Cyfrifon Blynyddol

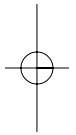
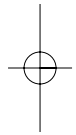
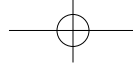
Paratowyd y rhain yn unol ag adran 35(5) o Ddeddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993 a'u cyflwyno
gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

GORCHMYNNWYD GAN DŶ'R CYFFREDIN I'W HARGRAFFU 18 GORFFENNAF 2007
GOSODWYD GERBRON SENEDDYR ALBAN GAN WEINIDOGION YR ALBAN 19 GORFFENNAF 2007

HC: 709
SE/2007/119

Llundain: Y Llyfrfa

£9.00

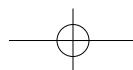

© Hawlfraint y Goron 2007

Gellir atgynhyrchu'r testun yn y ddogfen hon (ac eithrio unrhyw Arfau Brenhinol a logos adrannol) yn rhad ac am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyhyd ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod bod y deunydd yn hawlfraint y Goron a nodi teitl y ddogfen.

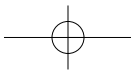
Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau am yr hawlfraint yn y ddogfen hon at
The Licensing Division, HMSO, St Clements House, 2-16 Colegate, Norwich, NR3 1BQ.

Ffacs: 01603 723000 neu e-bost: licensing@cabinet-office.x.gsi.gov.uk

CYNNWYS

	Tudalen
Adroddiad Blynyddol	2
Sylwadau'r Rheolwyr	2
Adroddiad Tâl	8
Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr	11
Datganiad ar Reolaeth Fewnol	12
Tystysgrif ac Adroddiad y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol	14
Cyfrif Incwm a Gwariant	16
Mantolen	17
Datganiad Llif Arian	18
Nodiadau i'r Cyfrifon	19
Cyfarwyddiadau Polisi	28
Perfformiad Corfforaethol	32
Targedau Cynllun Strategol	32
Dangosyddion Perfformiad Corfforaethol	34
Cynnydd ar Brosiectau dros £5 miliwn	37
Grantiau a Ddyfarnwyd dros £100,000	40
Monitro Cyflogaeth	49

ADRODDIAD BLYNYDDOL

Sylwadau'r Rheolwyr

Gwybodaeth gefndir

Mae Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ("y Gronfa Goffa") yn perthyn i gorfforaeth o'r enw Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, sy'n cynnwys Cadeirydd ac nid mwy na 14 o aelodau eraill a benodwyd gan y Prif Weinidog, ac yn cael ei gweinyddu gan y gorfforaeth hon. Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 1980 gan Ddeddf Treftadaeth Genedlaethol 1980 ("Deddf 1980") mewn olyniaeth i'r Gronfa Dir Genedlaethol i goffau'r rheini sydd wedi rhoi eu bywydau ar gyfer y Deyrnas Unedig. Cafodd pwerau a chyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr eu hystyngyn gan ddarpariaethau Deddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993 ("Deddf 1993"), Deddf Treftadaeth Genedlaethol 1997 ("Deddf 1997") a Deddf Loteri Genedlaethol 1998 ("Deddf 1998").

O dan Ddeddf 1993, daeth Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn gyfrifol am ddosbarthu'r gyfran honno o enillion y Loteri Genedlaethol a glustnodir i'r dreftadaeth. Mae'n rhaid i Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol baratoi cyfrifon ar wahân ar gyfer derbyn a dyrannu cymorth grant ac ar gyfer eu gweithrediad yn ddosbarthu'r cyllid y Loteri Genedlaethol. Mae ymddiriedolwyr wedi dewis cyfeirio at y cyllid fel Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ar gyfer symiau a ddyrannwyd o dan ddarpariaethau Deddf 1980 ac fel Cronfa Dreftadaeth y Loteri ar gyfer y derbynebau o Ddeddf 1993.

O dan adran 21(1) o Ddeddf 1993, cynhelir cronfa o'r enw Cronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol ("y Gronfa Ddosbarthu") o dan reolaeth a goruchwyliaeth yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Caiff pob swm a geir gan ddaliwr trwydded y Loteri Genedlaethol o dan adran 5(6) ei dalu i'r Ysgrifennydd Gwladol a'i roi ganddi hi yn y Gronfa Ddosbarthu. Mae ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn ymgeisio i'r Gronfa Ddosbarthu am gyllid i dalu grantiau a thalu costau gweinyddu.

O dan adran 22 Deddf 1993, bydd yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn dyrannu 20% o'r swm a dalir i mewn i'r Gronfa Ddosbarthu ar gyfer gwariant ar y dreftadaeth genedlaethol, neu'n gysylltiedig â hi. Mae adran 23(3) yn sefydlu mai Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yw dosbarthwyr y gyfran honno. Lleihawyd y dyraniad canran yn ddilynol i 16²/3% ym mis Hydref 1997 ar ôl i'r Llywodraeth greu'r Gronfa Cyfleoedd Newydd (sef y Gronfa Loteri Fawr bellach).

Paratowyd y cyfrifon hyn mewn ffurf a gyfarwyddwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon gyda chaniatâd Trysorlys EM yn unol ag adran 35(3) o Ddeddf 1993.

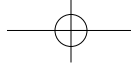
Prif weithgareddau

O dan adran 3 o Ddeddf 1980, gall Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol wneud grantiau a benthyciadau allan o'r Gronfa at ddiben cael, cynnal neu ddiogelu:

- (a) unrhyw dir, adeilad neu strwythur sydd, ym marn yr Ymddiriedolwyr, o ddiddordeb golygfaol, hanesyddol, esthetig, archeolegol, pensaernïol neu wyddonol eithriadol;
- (b) unrhyw wrthrych sydd, yn eu barn hwy, o ddiddordeb hanesyddol, artistig neu wyddonol eithriadol;
- (c) unrhyw gasgliad neu grŵp o wrthrychau, sy'n gasgliad neu grŵp sydd yn ei gyfanrwydd o ddiddordeb hanesyddol, artistig neu wyddonol eithriadol yn eu barn hwy.

Mae Adran 4 Deddf 1993 yn ymestyn pwerau'r Ymddiriedolwyr i wella arddangosiad eitemau o ddiddordeb eithriadol i'r dreftadaeth genedlaethol drwy roi cymorth ariannol i adeiladu, trawsnewid neu wella unrhyw adeilad er mwyn darparu cyfleusterau a gynllunnir i hyrwyddo mwynhad y cyhoedd neu ddatblygu gwybodaeth y cyhoedd.

O dan Ddeddf 1997, gall yr Ymddiriedolwyr bellach gynorthwyo prosiectau sy'n anelu at gynyddu dealltwriaeth a mwynhad y cyhoedd o'r dreftadaeth ac yn anelu at ddehongli a chofnodi agweddau pwysig ar hanes, hanes naturiol a thirwedd y genedl. Ar ôl ymgynghori ag ymgeiswyr posibl, cynghorwyr a chyrrff eraill, sefydlwyd mentrau newydd pellach – yn ymdrin â grantiau refeniw (i ehangu mynediad yn gyffredinol i'r dreftadaeth), yn ogystal ag ym meysydd archeoleg, trefluniau, technoleg gwybodaeth ac addysg. Rhoes Deddf 1998 y pŵer i'r Ymddiriedolwyr ddirprwyo penderfyniadau am grantiau Loteri i staff a hefyd i bwyllgorau sy'n cynnwys rhai aelodau nad ydynt yn Ymddiriedolwyr.

Nodau

Mae gennym dri nod craidd ar gyfer Cronfa Dreftadaeth y Loteri, sy'n diffinio'n fras sut yr ydym yn ceisio gwella ansawdd bywyd drwy'r dreftadaeth ac, yn gysylltiedig â'r rhain, chwe diben atodol sy'n ffocws i'n gweithgareddau gwneud grantiau ac eraill. Dyma'r nodau craidd:

- annog mwy o bobl i gymryd rhan yn eu treftadaeth a gwneud penderfyniadau yn ei chylch;
- diogelu a gwella treftadaeth amrywiol y DU; a
- sicrhau bod pawb yn gallu dysgu am eu treftadaeth, ei chyrraedd a'i mwynhau.

Dyma'r dibenion atodol:

- annog cymunedau i nodi eu treftadaeth eu hunain, gofalu amdani a'i dathlu;
- hyrwyddo diogelu treftadaeth yn rhan annatod o adfywio trefol a gwledig;
- helpu i ddiogelu a chynnal treftadaeth sydd mewn perygl;
- cynyddu cyfleoedd i ddysgu am dreftadaeth;
- sicrhau bod adnoddau a safleoedd treftadaeth yn agored i'r gynulleidfa ehangaf bosibl; a
- hyrwyddo gwell gwerthfawrogiad o werth a phwysigrwydd treftadaeth ar gyfer ein lles a'n teimlad o hunaniaeth yn y dyfodol.

Offerynnau Ariannol

Mae Safon Adrodd Ariannol 13, "Deilliadau ac Offerynnau Ariannol eraill", yn mynnu y datgelir y rôl a fu gan offerynnau ariannol yn ystod y cyfnod, yn creu neu'n newid y risgiau y mae Cronfa Dreftadaeth y Loteri yn eu hwynebu wrth gyflawni ei gwaith.

Risg hylifedd – yn 2006-07, roedd £201,031,000 (87%) o incwm Cronfa Dreftadaeth y Loteri yn deillio o'r Loteri Genedlaethol. Roedd gweddill yr incwm yn deillio o adenillion buddsoddiad o'r balans sy'n cael ei ddal gyda Chronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol £30,008,000 (13%), llog banc ac incwm amrywiol £674,000 (0%). Mae'r Ymddiriedolwyr yn cydnabod bod eu hymrwymadau caled (h.y. contractau grant wedi'u llofnodi) yn fwy na gwerth y cyllid yn y Gronfa Ddosbarthu ar 31 Mawrth 2007. Fodd bynnag, ystyria'r Ymddiriedolwyr nad yw Cronfa Dreftadaeth y Loteri yn agored i risgiau hylifedd sylweddol gan eu bod yn fodlon y bydd ganddynt ddigon o adnoddau hylifol yn y Gronfa Ddosbarthu a'r banc i dalu pob cais tebygol am daliadau grant yn y blynnyddoedd nesaf. Mae'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wedi sicrhau'r Ymddiriedolwyr y byddant yn parhau i gael cyfran o'r Loteri Genedlaethol hyd nes 2019.

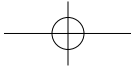
Risg cyfradd llog – mae asedau ariannol Cronfa Dreftadaeth y Loteri wedi'u buddsoddi yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol, sy'n buddsoddi mewn band cul o asedau risg isel fel bondiau llywodraeth ac arian parod. Nid oes gan yr Ymddiriedolwyr unrhyw reolaeth ar fuddsoddiad y cyllid hwn. Ar ddyddiad y fantolen, gwerth marchnad ein buddsoddiadau yn y Gronfa Ddosbarthu oedd £660.3 miliwn. Yn y flwyddyn, yr adenillion cyfartalog ar y buddsoddiadau hyn oedd tua 4.2%. Caiff balansau arian parod, a dynnir i lawr o'r Gronfa Ddosbarthu i dalu ymrwymadau grant a chostau gweithredu, eu dal mewn cyfrifon banc cyfradd newidiol mynediad sydyn, a oedd yn cario cyfradd llog o 4.47% ar gyfartaledd yn ystod y flwyddyn. Y balans arian parod ar ddiwedd y flwyddyn oedd £8.1 miliwn. Mae'r Ymddiriedolwyr yn cydnabod bod yr adenillion ar y Gronfa Ddosbarthu'n llawer llai na'r adenillion a gafwyd o'u cyfrifon banc. Fodd bynnag, mae buddsoddiad cyllid y Loteri o dan reolaeth yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon sy'n nodi y dylai cyfradd adennill dymor hir y Gronfa Ddosbarthu fod yn uwch na chyfradd cyfrif banc. Ystyria'r Ymddiriedolwyr nad yw Cronfa Dreftadaeth y Loteri yn agored i risgiau cyfradd llog sylweddol.

Risg arian tramor – nid yw Cronfa Dreftadaeth y Loteri yn agored i unrhyw risgiau arian tramor.

Risg llif arian, pris a chredyd – Ystyria'r Ymddiriedolwyr nad yw Cronfa Dreftadaeth y Loteri yn agored i unrhyw beth heblaw risgiau anfaterol yn y meysydd hyn.

Datblygiadau'r dyfodol

Yn ystod y flwyddyn, cadarnhaodd yr Ymddiriedolwyr lawer o'u meddwl tuag at eu trydydd Cynllun Strategol, a gyhoeddir ar ddiwedd y flwyddyn ariannol gyfredol. Bydd hwn yn nodi'r polisiâu, y rhaglenni grant a'r cymorth a roir i ymgeiswyr ar gyfer y cyfnod 2008 i 2013. Caiff systemau gweinyddu CDL eu diweddarau a'u paratoi ar gyfer lansio'r Cynllun hwn.

Mae'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wedi egluro effaith Gemau Olympaidd Llundain 2012 ar incwm CDL a ragwelir yn ystod y blynyddoedd nesaf. Disgwylir inni golli dros £161 miliwn yn ystod cyfnod ein trydydd Cynllun Strategol (sy'n dechrau yn 2008), sy'n golygu y bydd ein gweithgareddau gwneud grantiau ar gyfer y dyfodol rhagweladwy yn cael eu lleihau i gyfateb i hyn, gan effeithio ar bobl ledled y Deyrnas Unedig. Yn y blynyddoedd diwethaf, ein cyllid ni oedd yr un ffynhonnell fwyaf o gymorth ar gyfer ein mannau hanesyddol, amgueddfeydd ac orielau, ond hefyd ar gyfer ein treftadaeth naturiol a hanes diwylliannol pobl yr ynysodd hyn. Bydd hyn yn effeithio ar ein gallu i fuddsoddi yn nhreftadaeth y genedl ar yr union adeg y caiff ei harddangos i'r byd yn 2012. Ar yr un pryd, bydd newidiadau o ganlyniad i Ddeddf Loteri 2006 yn cwtogi ar y llog a gaiff Cronfa Dreftadaeth y Loteri gan Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol: yn 2006-07 cawsom £30m mewn llog ond dim ond £15.7m yw'r llog a ragamcanir yn 2007-08. Bydd yr Ymddiriedolwyr yn sicrhau bod strwythur gweinyddu'r Gronfa yn gymesur â lefel ostyngedig y dyfarniadau newydd y gall CDL eu gwneud. Nid oes angen i brosiectau boeni os ydynt eisoes wedi cael addewid o gyllid gan CDL: bydd CDL yn gweithio i sicrhau y gellir anrhydeddu ymrwymïadau.

Ymgynghori â chyflogeion

Mae natur gweithrediadau'r Gronfa'n golygu bod staff sy'n prosesu ceisiadau grant yn gweithio'n agos gyda'r Ymddiriedolwyr. Mae staff yn ymwneud â gwerthuso prosiectau ac yn ymweld ag ymgeiswyr gyda'r Ymddiriedolwyr. Mae sawl aelod o staff yn mynychu cyfarfodydd yr Ymddiriedolwyr; er mwyn iddynt fod yn ymwybodol o feddwl am ddatblygiad y Gronfa a'i gweithrediadau. Yn ogystal, mae uwch reolwyr yn sicrhau, drwy grynodedau o gyfarfodydd y Grŵp Rheoli yn y Cylchlythyr wythnosol, cyfarfodydd wyneb yn wyneb a lefel uchel o hygyrchedd personol, y gellir mynd i'r afael yn rhwydd â phethau sy'n peri gofid i staff. Mae'n hanfodol y caiff yr holl staff y cyfle i gyfrannu at ddatblygu'r Gronfa yn ogystal â chyflawni hyd eithaf eu gallu drwy ymgynghori a thrafod yn rheolaidd. I'r perwyl hwn, mae Cyngor Staff mewn bodolaeth. Mae'n cynnwys cynrychiolwyr o bob adran, ac yn trafod materion o ddiddordeb i staff, gyda chynrychiolwyr o'r rheolwyr. Mae'n cyfarfod naw gwaith y flwyddyn.

Cyfle cyfartal

Fel cyflogwr, mae Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn cadw at ddeddfwriaeth cyfle cyfartal. Nid yw'n gwahaniaethu yn erbyn staff nac ymgeiswyr cymwys am swyddfeydd gwag ar sail rhyw, statws priodasol, hil, lliw, cenedligrwydd, tarddiad ethnig, cred grefyddol, anabledd, oedran na chyfeiriadedd rhywiol. Cymerir pob cam posibl i sicrhau bod staff yn cael eu trin yn gyfartal ac yn deg a bod penderfyniadau am recriwtio, dewis, hyfforddi, dyrchafu a rheoli gyrfa yn seiliedig ar feini prawf gwrthrychol sy'n seiliedig ar y swydd yn unig. Nid yw'n goddef unrhyw fath o wahaniaethu, aflonyddu nac erledigaeth. Mae'r Gronfa'n croesawu ceisiadau swydd gan bobl ag anableddau, ac ar hyn o bryd mae rhyw 4% o'n gweithlu yn bobl ag anableddau. Mae gofyn i'r holl staff gydweithio i wneud i'r polisi hwn weithio'n effeithiol.

Credydwyr

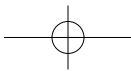
Mae Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn cadw at y safon Lywodraeth-gyfan am dalu biliau a Chôd Ymarfer Talu Gwell y Cydffederasiwn Diwydiant Prydain, sef talu pob bil dilys ymhen 30 diwrnod. Yn 2006-07, oed cyfartalog yr anfonebau a dalwyd oedd 12.6 diwrnod gwaith. Talwyd mwy na 91% o anfonebau ymhen 30 diwrnod calendr.

Rhwymedigaethau pensiwn

Mae'r Gronfa'n gwneud cyfraniadau at gynlluniau pensiwn staff. Heblaw am wneud y taliadau hyn, nid oes gan y Gronfa unrhyw rwymedigaethau pensiwn ac eithrio un aelod blaenorol o staff. Ystyria'r Ymddiriedolwyr fod darpariaeth y fantolen, a wnaed i dalu pensiwn yr aelod blaenorol hwnnw o staff, yn ddigonol. Mae gwybodaeth bellach ar gael yn y nodiadau i'r cyfrifon.

Cofrestr buddiannau

Fel mater o bolisi a gweithdrefn, mae'r Ymddiriedolwyr yn datgan unrhyw fuddiannau uniongyrchol mewn ceisiadau grant a pherthnasoedd masnachol â Chronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ac yn esgusodi eu hunain o'r prosesau arfarnu, trafod a phenderfynu grantiau perthnasol yng Nghronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol. Yn eu cysylltiadau ag ymgeiswyr grant, mae'r Ymddiriedolwyr yn ceisio osgoi lefelau ymglymiad neu ddylanwad a fyddai'n anghydnaws â'u cyfrifoldebau yn Ymddiriedolwr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol. Mae trefniadau cyfatebol i staff adrodd am fuddiannau ac osgoi gwrthdaro buddiannau posibl. Mae'r Gofrestr Buddiannau Ymddiriedolwyr ar gael i'r cyhoedd ei gweld drwy gysylltu ag Ysgrifennydd yr Ymddiriedolwyr; 7 Holbein Place, Llundain SW1W 8NR.

Penodi archwilwyr

Mae Deddf Treftadaeth Genedlaethol 1980 yn darparu ar gyfer archwilio cyfrifon blynyddol Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol. Mae Deddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993 yn ymestyn hyn i weithgareddau loteri'r Ymddiriedolwyr.

Rhanddeiliaid allweddol

Rhanddeiliaid allweddol Cronfa Dreftadaeth y Loteri yw'r isadran Pensaernïaeth ac Amgylchedd Hanesyddol ac isadran Loteri'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Mae isadran y Loteri hefyd yn rheoli Cronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol sy'n buddsoddi'r arian a geir o'r Loteri Genedlaethol. Ymhlith y rhanddeiliaid allweddol eraill y mae'r cyrff hynny sy'n prosesu asesiadau ar ein rhan ar gyfer rhai rhaglenni grant, sef y Gronfa Loteri Fawr (rhaglen Arian i Bawb), yr Asiantaeth Cefn Gwlad flaenorol (Menter Treftadaeth Leol - er bod y rhaglen hon wedi darfod yn ystod y flwyddyn) ac English Heritage (Grantiau Atgyweirio ar gyfer Mannau Addoli).

Dyddiad awdurdodi cyhoeddiad

Awdurdodwyd y cyfrifon i'w cyhoeddi ar 17 Gorffennaf 2007, sef y dyddiad y cyflwynwyd y cyfrifon i'r Ysgrifennydd Gwladol i'w gosod gerbron y Senedd

Cadeirydd ac Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol

- CADEIRYDD: y Fonesig Liz Forgan #
- YMDDIRIEDOLWYR: Dan Clayton Jones
- Primrose Wilson (hyd nes 6 Ebrill 2006)
- Madhu Anjali
- Nicholas Dodd (hyd nes 10 Medi 2006)
- Mike Emmerich
- Catherine Graham-Harrison #
- Tristram Hunt
- Brian Lang
- Derek Langslow *
- Mike Phillips
- Matthew Saunders
- Giles Waterfield. (hyd nes 10 Medi 2006)
- Richard Wilkin #
- James Wright (hyd nes 31 Hydref 2006)
- Ronnie Spence * (o 7 Ebrill 2006)
- Kathy Gee (o 10 Medi 2006)
- Doug Hulyer * (o 10 Medi 2006)
- Christopher Woodward (o 1 Tachwedd 2006)

CYFARWYDDWR: Carole Souter #

* aelod o'r Pwyllgor Archwilio

aelod o'r Pwyllgor Cyllid a Buddsoddi

Cyfarwyddwr

Carole Souter

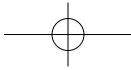
Cadeirydd

Y Fonesig Liz Forgan

3 Gorffennaf 2007

Adolygiad Ariannol

Mae Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ("y Gronfa") yn gweithredu dwy gronfa – sef Cronfa Dreftadaeth y Loteri a Chronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol. Mae cyfarwyddiadau cyfrifon yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn mynnu ei bod yn cyfrif am ei gweithgareddau ar wahân felly ni pharatoir unrhyw gyfrifon cyfunol. Dim ond gweithgareddau Cronfa Dreftadaeth y Loteri y mae'r adolygiad yn eu trafod.

6 | CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2007

Roedd yr Ymddiriedolwyr yn falch o gael cefnogaeth y Swyddfa Archwilio Genedlaethol a ddaeth i'r casgliad bod CDL "wedi llwyddo i gefnogi prosiectau sy'n helpu i ddiogelu treftadaeth y DU a'i gwneud yn fwy hygyrch" yn ei hadroddiad a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2007. Roedd adroddiad y Swyddfa'n archwilio cyllido prosiectau treftadaeth ers 1994 ac effeithiolrwydd prosesau gwneud grantiau CDL, ac yn dweud eu bod yn "gadarn" ac yn arwain at "brosiectau gwell, mwy cynaliadwy".

Mae'r Gronfa'n cael ceisiadau gan filoedd o sefydliadau treftadaeth ar draws holl gymunedau'r Deyrnas Unedig ac yn dyrannu grantiau ar sail ei nodau. Ers i'r Loteri ddechrau, mae CDL wedi gwneud y gwahaniaeth i fwy na 24,000 o brosiectau. Yn ystod y flwyddyn, cafwyd mwy na 3,500 o geisiadau grant, sy'n gynydd 16% ers y llynedd. Mae hyn yn dangos bod ein gwaith i annog a hwyluso mwy o geisiadau wedi bod yn llwyddiannus ac mae'n braf gweld bod llawer o'r ceisiadau'n dod o sefydliadau llai.

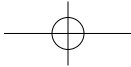
Yn ystod 2006/07, gwnaeth yr Ymddiriedolwyr ymrwymadau meddal newydd a oedd yn gyfanswm o £285.4 miliwn (diffinnir ymrwymadau meddal a chaled yn nodyn 1 i'r cyfrifon). Roedd hyn yn llai na'r llynedd gan fu rhaid i'r Ymddiriedolwyr leihau lefelau dyfarniadau er mwyn ystyried incwm yn y flwyddyn ac yn y dyfodol ac oherwydd ni allant barhau i ymrwymo i ddyfarnu mwy na'r cyllid sydd ganddynt. Yr incwm ar gyfer y flwyddyn oedd £201m, gyda £30m ychwanegol mewn incwm buddsoddiad yn cael ei ennill gan Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol ("y Gronfa Ddosbarthu") ar ein rhan.

Syrthiodd balans cyllid CDL yn y Gronfa Ddosbarthu i £660 miliwn ar ddiwedd y flwyddyn ariannol – sef gostyngiad £136 miliwn yn y flwyddyn. Roedd incwm gwerthu tocynnau ychydig islaw'r rhagolwg a gafwyd gan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ym mis Rhagfyr 2005, £10 miliwn islaw'r rhagolwg, ond roedd incwm buddsoddiad £15 miliwn uwchlaw'r rhagolwg gan na newidiodd yr Adran ei dull dyrannu incwm buddsoddiad hyd nes mis Ebrill 2007. O ganlyniad i'r newid hwn, ni fyddwn bellach yn cael incwm buddsoddiad sy'n seiliedig ar ein cyllid yn y Gronfa Ddosbarthu, ond yn seiliedig ar ein dyraniad canran safonol o 16.67%, ac o ganlyniad bydd ein hincwm buddsoddiad yn haneru, yn fwy na thebyg. Mae'r Ymddiriedolwyr yn parhau i gydnabod y dylai'r balans yn y Gronfa Ddosbarthu ostwng ymhellach. Ymrwymo i ddyfarnu mwy na'r incwm yw'r prif ddull y mae Ymddiriedolwyr yn disgwyl ei ddefnyddio i leihau'r balans yn y Gronfa Ddosbarthu. I'r perwyl hwn, y gyllideb dyfarnu grantiau ar gyfer 2007/08 yw £255 miliwn, sydd lawer yn fwy na'r incwm a ragwelwyd sef rhyw £221 miliwn, gan gynnwys llog y Gronfa Ddosbarthu a ragwelir. Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, roedd CDL wedi ymrwymo £424 miliwn yn fwy na'r hyn yr oedd ganddi yn y Gronfa Ddosbarthu – sef dwy flynedd o incwm a ragwelir. Roedd balans rhwymedigaethau cytundebol yn fwy nag asedau net CDL yn ystod y flwyddyn ac roedd diffyg net ar y fantolen o £11.4 miliwn ar 31 Mawrth 2007. Paratowyd y cyfrifon ar sail weithredol fel y mae cyfarwyddyd cyfrifon yr Ysgrifennydd Gwladol yn mynnu ac oherwydd y sicrhawyd yr Ymddiriedolwyr y byddant yn cael incwm gan y Loteri Genedlaethol hyd nes 2019 o leiaf.

Mae'r tabl isod yn disgrifio'r ymrwymadau meddal a wnaed a hefyd trosiad ymrwymadau meddal mewn blynyddoedd blaenorol yn ymrwymadau caled yn 2006/07. Caiff ymrwymadau meddal eu troi'n ymrwymadau caled pan fydd contract wedi'i lofnodi gyda derbynnydd y grant.

Roedd mwy na hanner y penderfyniadau a wnaed yn y flwyddyn (£170.4 miliwn) ar gyfer pasiau cam un o dan y broses benderfynu dau gam. Roedd y gweddill (£115 miliwn) ar gyfer dyfarniadau grant yn y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn, llofnodwyd contractau ar gyfer £332.6 miliwn o grantiau – h.y. ymrwymadau caled newydd.

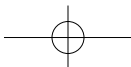
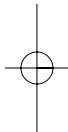
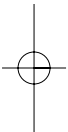
£m	Penderfyniad Cymeradwyaeth cam un	Dyfarniadau mewn grant egwyddor	Ymrwymadau caled	Cyfanswm y penderfyniadau
Ar 1 Ebrill 2006	369.8	2.0	87.4	699.1
Penderfyniadau ymddiriedolwyr yn y flwyddyn	170.4	–	115.0	285.4
Troswyd yn y flwyddyn	(252.3)	–	252.3	–
Troswyd yn y flwyddyn	–	–	(332.6)	332.6
Trosglwyddiad	2	(2.0)	–	–
Dad-ymrwymadau	(10.9)	–	(1.4)	(13.2)
Taliadau grant	–	–	–	(339.1)
Ar 31 Mawrth 2007	279.0	–	120.7	679.4

Cododd costau staff 3% yn y flwyddyn yn bennaf oherwydd cost gynyddol cyfrannu at Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Fodd bynnag, gan fod CDL yn gweithredu'r rhaglen Parciau i Bobl mewn cydweithrediad â'r Gronfa Loteri Fawr; mae wedi cael cyfraniad o £740,000 gan y gronfa honno tuag at gost weinyddu'r cynllun. Effaith net y derbynebaw hyn ynghyd â chymau effeithlonrwydd eraill yw bod costau cyflog wedi gostwng 1% a bod costau gweinyddol wedi gostwng 19%. Mae'r Ymddiriedolwyr yn cymeradwyo'r gwaith a wnaed gan reolwyr a staff i leihau costau. Parhaodd nifer gyfartalog y staff yn weddol gyson yn ystod y flwyddyn gan fod yr Ymddiriedolwyr yn credu eu bod wedi cael y cydbwysedd cywir o niferoedd staff ar yr un pryd â chynabod bod angen cadw costau gweinyddol dan sylw. Mae'r Ymddiriedolwyr yn cydnabod, o ganlyniad i incwm sy'n gostwng, y gall fod angen cwtogi ychydig ar niferoedd staff yn yr ychydig flynyddoedd nesaf.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn cydnabod na ddylid cyflawni gwell effeithlonrwydd yn y costau gweinyddu ar draul y gwasanaeth i'n rhanddeiliaid. Maent yn falch o adrodd bod cyflawniad targedau lefel gwasanaeth ar gyfer ymgeiswyr a rhai sy'n derbyn grantiau wedi gwella eto yn ystod y flwyddyn. Mae gwybodaeth bellach am ein targedau lefel gwasanaeth ar gael mewn manau eraill yn y ddogfen hon.

Bu'r Ymddiriedolwyr yn ystyried y risgiau sy'n wynebu Cronfa Dreftadaeth y Loteri yn y flwyddyn ac maent wedi adlewyrchu eu hystyriaethau mewn cofrestr o'r risgiau hynny. Pryderir ynghylch effaith colli'r arian sy'n cael ei ailgyfeirio i gefnogi Gemau Olympaidd Llundain a bydd y Gronfa Goffa'n gweithio tuag at liniaru'r effaith yn ystod y flwyddyn nesaf. Ar wahân i hynny, nid yw'r Ymddiriedolwyr yn credu y bu newid sylweddol yn yr amgylchedd risg yn ystod y flwyddyn. Trafodir y prif risgiau ymhellach yn y Datganiad am Reolaeth Fewnol.

Adroddiad Tâl

Tâl y Cadeirydd a'r Ymddiriedolwyr

Roedd hawl gan bob Ymddiriedolwr gael cyflog blynyddol am yr amser a dreuliwyd ar weithgareddau Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol. Yn ogystal, fe wnaeth Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ad-dalu costau teithio rhai Ymddiriedolwyr o'u cartrefi i'w swyddfa waith yn Llundain, Caeredin, Caerdydd neu Belffast. Talodd y Gronfa'r rhwymedigaeth dreth ar y costau hyn.

Mae tâl yr Ymddiriedolwyr hynny a gafodd eu talu, gan gynnwys ad-dalu treuliau trethadwy a'r dreth ar hynny, yn cael ei rannu i'r bandiau canlynol.

Gwybodaeth archwiliedig	2006-07 £000	2005-06 £000
Y Fonesig Liz Forgan (Cadeirydd)	40 – 45	40 – 45
Richard Wilkin	5 - 10	0 - 5
Tom Pritchard	0	0 - 5
Primrose Wilson	0 - 5	20 - 25
Nicholas Dodd	5 - 10	10 - 15
Dan Clayton Jones	20 - 25	10 - 15
James Wright	5 - 10	5 - 10
Giles Waterfield	0 - 5	5 - 10
Mike Phillips	5 - 10	5 - 10
Derek Langslow	5 - 10	5 - 10
Catherine Graham-Harrison	5 - 10	5 - 10
Madhu Anjali	10 - 15	10 - 15
Iarll Dalkeith	0	0 - 5
Tristram Hunt	5 - 10	5 - 10
Matthew Saunders	5 - 10	5 - 10
Ronnie Spence	20 - 25	0
Kathy Gee	0 - 5	0
Doug Hulyer	5 - 10	0
Christopher Woodward	0 - 5	0
Brian Lang	20 – 25	20 – 25
Syr Angus Grossart	0	5 – 10
Mike Emmerich	10 – 15	10 – 15

Mae gan bob Ymddiriedolwr benodiad tair blynedd, y gellir ei adnewyddu am ail dymor. Fe'u penodir gan y Prif Weinidog. Nid ydynt yn aelodau o'r cynllun pensiwn a ddefnyddir gan Gronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol. Ni wnaed unrhyw gyfraniadau gan y Gronfa at gynllun pensiwn ar ran yr Ymddiriedolwyr. Mae gan bob Ymddiriedolwr benodiad tair blynedd, y gellir ei adnewyddu am ail dymor. Fe'u penodir gan y Prif Weinidog. Nid ydynt yn aelodau o'r cynllun pensiwn a ddefnyddir gan Gronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol. Ni wnaed unrhyw gyfraniadau gan y Gronfa at gynllun pensiwn ar ran yr Ymddiriedolwyr. Dyrannwyd holl dâl yr Ymddiriedolwyr rhwng Cronfa Dreftadaeth y Loteri a Chronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ar sail 99%:1%. Cyfanswm tâl yr Ymddiriedolwyr yn 2006-07 oedd £239,470 (2005-06 £213,049). Caiff tâl a chontractau'r Ymddiriedolwyr eu trafod a'u gosod gan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon.

Tâl y cyflogeion

Roedd tâl y cyfarwyddwyr fel a ganlyn:

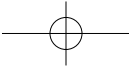
Gwybodaeth archwiliedig	Cyflog gan gynnwys bonws perfformiad 06/07	Cyflog gan gynnwys bonws perfformiad 05/06	Cynnydd real mewn pensiwn a chyfandaliad	Cyfanswm pensiwn cronedig yn 60 a chyfandaliad	Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian (CETV) ar 31-3-07	Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian (CETV) ar 31-3-06	Cynnydd real mewn CETV a ariennir gan CGDG
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Carole Souter Cyfarwyddwr	120-125	110-101	0-2.5 a 2.5-5 cyfandaliad	35-40 a 110-115 cyfandaliad	648	616	17
Stephen Johnson Cyfarwyddwr Gweithrediadau	100-105	90-95	0-2.5	50-55	1,042	953	40
Judy Cligman Cyfarwyddwr Polisi	80-85	75-80	0-2.5 a 2.5-5 cyfandaliad	20-25 a 60-65 cyfandaliad	348	321	22
Steve Willis Cyfarwyddwr Adnoddau a Chynllunio	100-105	95-100	0-2.5 a 5-7.5 cyfandaliad	40-45 a 130-135 cyfandaliad	809	754	30

Y pensiwn cronedig a ddyfynnir yw'r pensiwn y gall yr aelod ei hawlio pan fydd yn cyrraedd 60, neu ar unwaith os bydd yn peidio â bod yn aelod gweithgar o'r cynllun os yw eisoes yn 60.

Gwerthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian – Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian (CETV) yw gwerth wedi'i gyfalafu a aseswyd yn actiwaraidd y budd-daliadau cynllun pensiwn a gronnir gan aelod ar adeg benodol. Y budd-daliadau a brisiwyd yw budd-daliadau cronedig yr aelod ac unrhyw bensiwn priod amodol sy'n daladwy o'r cynllun. Mae CETV yn daliad a wneir gan y cynllun neu drefniant pensiwn i sicrhau budd-daliadau pensiwn mewn cynllun neu drefniant pensiwn arall pan fydd yr aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r budd-daliadau sydd wedi cronni yn ei gynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn gysylltiedig â'r budd-daliadau y mae'r unigolyn wedi'u cronni o ganlyniad i'w aelodaeth gyfan o'r cynllun pensiwn, nid yn unig eu gwasanaeth mewn swydd uwch y mae datgeliad yn berthnasol iddo. Mae'r ffigurau CETV, ac ers 2003-04 y manylion pensiwn eraill, yn cynnwys gwerth unrhyw fudd-dal pensiwn mewn cynllun neu drefniant arall y mae'r unigolyn wedi'i drosglwyddo i drefniadau pensiwn y gwasanaeth sifil ac y mae Pleidlais Pensiynau Sifil Swyddfa'r Cabinet wedi cael amdano daliad trosglwyddo cymesur â'r rhwymedigaethau pensiwn ychwanegol sy'n cael eu cymryd. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fudd-dal pensiwn ychwanegol sydd wedi cronni i'r aelod o ganlyniad iddo'n prynu blynyddoedd ychwanegol o wasanaeth pensiwn yn y cynllun ar ei gost ei hun. Cyfrifir gwerthoedd CETV yn y canllawiau a'r fframwaith a bennwyd gan Sefydliad a Chyfadrann yr Actiwariad.

Cynnydd real mewn CETV – Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV a ariennir gan y cyflogwr i bob pwrpas. Nid yw'n cynnwys y cynnydd mewn pensiwn cronedig oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y cyflogai (gan gynnwys gwerth unrhyw fudd a drosglwyddwyd o gynllun neu drefniant pensiwn arall) ac mae'n defnyddio ffactorau prisiad marchnad cyffredin ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

Roedd gan bob uwch gyflogai gcontractau cyflogaeth parhaol ac roeddent yn aelodau arferol o Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Dyrannwyd eu costau rhwng Cronfa Dreftadaeth y Loteri a Chronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ar sail 99%: 1% (2005-06: 99%: 1%). Caiff tâl a chontractau uwch gyflogeion eu trafod a'u gosod gan y Pwyllgor Cyllid a Buddsoddi. (Datgelir aelodaeth y pwyllgor hwn ar dudalen 6.) Mae tâl uwch reolwyr yn gysylltiedig â pherfformiad. Mae'r swm yn seiliedig ar berfformiad mewn perthynas ag amcanion unigol a chyfraniad cyffredinol at strategaeth a nodau corfforaethol. Gosodir amcanion unigol i'r Cyfarwyddwr gan Gadeirydd Bwrdd yr Ymddiriedolwyr; ac mae'r Cyfarwyddwr yn ei dro'n cytuno amcanion personol â'r 3 chyfarwyddwr swyddogaeth. Mae amcanion yn adlewyrchu nodau strategol a gweithredol y Gronfa a'r cyfraniad a ddisgwyli'r gan bob uwch reolwr unigol i gyrraedd y nodau. Mae gan y Gronfa system rheoli perfformiad ac mae perfformiad yn cael ei adolygu yn unol â hyn.

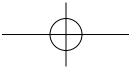
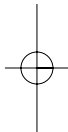
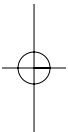

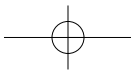
10 | **CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blyneddol a Chyfrifon 2007**

Caiiff perfformiad ei adolygu bob blwyddyn ym mis Mawrth/Ebrill a'i ddosbarthu ar raddfa o 4 gwahanol lefel cyflawniad. Mae cynllun bonws ar gyfer y cyfarwyddwyr sy'n ystyried barn y Pwyllgor Cyllid a Buddsoddi am gyfraniad yr unigolyn tuag at lwyddiant ehangach y sefydliad, gyda chyfeiriad penodol at y ffordd y mae'n rheoli ei adran ei hun a'i effaith ar feysydd eraill; effaith yr unigolyn ar yr Ymddiriedolwyr a'u heffeithiolrwydd; ac unrhyw gyfraniad neu gyflawniad eithriadol yn ystod y flwyddyn na chafodd ei adlewyrchu yn yr amcanion allweddol ar gyfer y flwyddyn. Disgwylir i'r polisi hwn barhau yn y dyfodol. Penodir uwch reolwyr ar gontractau penagored gyda chyfnodau rhybudd heb fod yn fwy na 6 mis. Pe byddai angen ystyried taliadau terfynu, byddai'r Gronfa'n cadw'n llawn at reolau Cynllun Digolledu'r Gwasanaeth Sifil ac unrhyw arweiniad cysylltiedig gan y Trysorlys neu'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon.

Cyfarwyddwr

Carole Souter
3 Gorffennaf 2007

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr

O dan adran 34(1) o Ddeddf Loteri Genedlaethol ac ati 1993, mae gofyn i Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol baratoi cyfriflenni ar gyfer pob blwyddyn ariannol am eu gweithgareddau dosbarthu arian y loteri yn y ffurf ac ar y sail a bennir gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon gyda chaniatâd y Trysorlys. Mae'r cyfrifon yn cael eu paratoi ar sail croniadau ac mae'n rhaid iddynt roi golwg wir a theg ar sefyllfa'r Gronfa ar ddiwedd y flwyddyn, o'i henillion a'i cholledion cydnabyddedig ac o'i hincwm a'i gwariant a'i lliffoedd arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon mae gofyn i Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol gydymffurfio â gofynion Canllaw Adrodd Ariannol y Llywodraeth ac yn benodol:

- dilyn y cyfarwyddyd cyfrifon a gyhoeddwyd gan y Trysorlys, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a chymhwyso polisiau cyfrifyddu addas yn gyson;
- llunio dyfarniadau ac amcangyfrifon yn rhesymol;
- nodi a ddilynwyd y safonau cyfrifyddu perthnasol, fel y nodir yng Nghanllaw Adrodd Ariannol y Llywodraeth, a datgelu ac egluro unrhyw wyriadau materol yn y datganiadau ariannol; a
- pharatoi'r datganiadau ariannol ar y sail weithredol, oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd y Gronfa'n parhau i weithredu.

Mae Swyddog Cyfrifyddu'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wedi penodi'r uwch swyddog amser llawn, y Cyfarwyddwr, yn Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer y Gronfa. Mae ei chyfrifoldebau perthnasol yn Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys ei chyfrifoldeb am briodoldeb a chysondeb y cyllid cyhoeddus, am ddiogelu asedau'r Gronfa a chadw cofnodion priodol, yn cael eu nodi ym Memorandwm Swyddogion Cyfrifyddu y Cyrff Cyhoeddus Anadrannol, a gyhoeddir gan y Trysorlys ac a gyhoeddir yn *Government Accounting*.

Hyd y gŵyr y Swyddog Cyfrifyddu, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw ein harchwilwyr yn ymwybodol ohoni. Mae'r Swyddog Cyfrifyddu wedi cymryd pob cam y dylai i wneud ei hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol a sicrhau bod ein harchwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

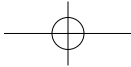
Cyfarwyddwr

Carole Souter

Cadeirydd

Y Fonesig Liz Forgan

3 Gorffennaf 2007

Datganiad ar Reolaeth Fewnol

Cwmpas cyfrifoldeb

Fel Swyddog Cyfrifyddu, rwyf yn gyfrifol am gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cefnogi cyflawniad polisiau, nodau ac amcanion Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, ac ar yr un pryd yn diogelu'r cyllid a'r asedau cyhoeddus yr wyf yn bersonol gyfrifol amdanynt, yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd imi yn *Government Accounting*.

Rwyf yn gweithio'n agos gydag Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ("y Gronfa Goffa") sy'n rhannu cyfrifoldeb am:

- Roi arweinyddiaeth a chyfeiriad strategol;
- Diffinio dulliau rheoli i ddiogelu adnoddau cyhoeddus;
- Goruchwyllo'r rheolaeth gyffredinol ar weithgareddau'r Gronfa Goffa; ac
- Adrodd am stiwardiaeth cyllid cyhoeddus.

Cyflawnir y cyfrifoldeb hwn drwy gyfarfodydd rheolaidd yr Ymddiriedolwyr ag uwch reolwyr i osod polisi ar gyfer y Gronfa Goffa a gwneud penderfyniadau yn unol â pholisi. Yn ogystal, mae is-bwyllgorau Ymddiriedolwyr, yn benodol y Pwyllgor Cyllid a Buddsoddi a'r Pwyllgor Archwilio, yn goruchwyllo gweithgareddau rheoli ac yn rhoi cefnogaeth. Mae'r holl weithgarwch gosod polisi a phenderfynu grantiau yn cael ei lywio gan ddiwylliant rheoli risg y Gronfa Goffa. Yn benodol, mae'r Pwyllgor Archwilio'n trafod yn rheolaidd yr adroddiadau risg a lunnir gan reolwyr ac yn eu holi am y dulliau a ddefnyddiant i liniaru risg. Yn ogystal, mae'r Gronfa Goffa'n aelod o Grŵp Rheoli Risg Fforwm y Loteri. Mae'r grŵp hwn, sy'n cynnwys cynrychiolwyr dosbarthwyr y Loteri, wedi creu fframwaith risg cyffredin.

Caiff cynllun gweithredu blynyddol y Gronfa Goffa – y Cynllun Busnes – ei drafod â'n hadran noddi, yr Adran dros Ddiwylliant, Cyfryngau a Chwaraeon ("yr Adran"). Mae'r Adran hefyd wedi gosod Cyfarwyddiadau Polisi ac Ariannol yr ydym wedi cytuno i gydymffurfio â hwy yn ein gweithgareddau Loteri. Rydym hefyd yn gweithredu yn unol â Datganiad Rheoli cytunedig a Memorandwm Ariannol sy'n seiliedig ar dempled a luniwyd gan y Trysorlys. Mae hyn yn cynnwys cyfarfodydd rheolaidd ag uwch swyddogion yr Adran a chyd-ddosbarthwyr y Loteri.

Diben y system rheolaeth fewnol

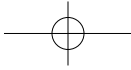
Cynlluniwyd y system rheolaeth fewnol i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu pob risg o fethu cyflawni polisiau, nodau ac amcanion; dim ond rhoi sicrhad rhesymol ac nid absoliwt o effeithiolrwydd y gall felly. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a gynlluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion y Gronfa Goffa, i werthuso tebygrwydd sylweddoli'r risgiau hynny a'r effaith pe byddent yn cael eu sylweddoli, ac i'w rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ddarbodus. Bu'r system rheolaeth fewnol ar waith yn y Gronfa ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2007 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad a'r cyfrifon blynyddol ac mae'n cydsynio ag arweiniad y Trysorlys.

Gallu i ddelio â risg

Y Grŵp Rheoli, sy'n cynnwys y rhan fwyaf o uwch reolwyr y Gronfa Goffa, sy'n arwain ar bob agwedd ar reoli risg. Mae'n penodi perchenogion risg ac yn eu gwneud yn gyfrifol am greu a chymhwyso strategaethau i liniaru'r risg o dan eu rheolaeth.

Mae'r Pwyllgor Archwilio, sy'n cynnwys tri Ymddiriedolwr, yn trafod y broses rheoli risg yn rheolaidd ac yn adrodd yn ôl i'r prif gorff o Ymddiriedolwyr am reoli risg. Ymhellach, mae archwiliadau mewnol ac allanol yn adolygu'r prosesau rheoli risg yn rhan o'u gwaith a gallant roi budd eu profiad o weithgareddau rheoli risg sefydliadau eraill.

Mae staff, o reolwyr canol i fyny, wedi cael hyfforddiant mewn technegau rheoli risg

Y fframwaith risg a rheoli

Lluniodd y Grŵp Rheoli ddatganiad rheoli risg sy'n disgrifio sut y mae'r Gronfa Goffa'n nodi, monitro ac yn rheoli risgiau a chyfleoedd. Adolygir y datganiad hwn yn rheolaidd. Bob blwyddyn, caiff risgiau eu categoreiddio drwy ystyried pa mor debygol y maent o ddigwydd pe na fyddai unrhyw weithgarwch lliniaru risg yn digwydd a'r effaith pe byddai'r risg yn digwydd. Mae'r risgiau lle ystyrir bod yr effaith bosibl yn uchel yn ffurfio cofrestr risg y Gronfa Goffa. Wedyn mae'r Grŵp Rheoli'n rhoi'r dasg i'r uwch reolwyr (y "perchenogion risg") o roi gweithdrefnau ar waith i fonitro risg, ac os yw'n bosibl, ei lliniaru. Mae'r Grŵp Rheoli'n adolygu effeithiolrwydd eu gwaith bob chwarter. Mae'r Pwyllgor Archwilio hefyd yn adolygu ac yn cwestiynu gweithgareddau perchenogion risg yn rheolaidd.

Yn 2006/07, ystyriodd y Gronfa Goffa mai'r canlynol yw'r meysydd risg mwyaf sylweddol:

- ein hincwm yn gostwng y tu hwnt i ddisgwyliadau;
- grantiau a ddyfarnwyd yn methu bodloni ein hamcanion strategol;
- ein strategaeth yn methu bodloni anghenion y dreftadaeth a'r newidiadau yn yr amgylchedd allanol, ac felly diffyg cefnogaeth iddi gan ein rhanddeiliaid;
- methu gosod a dilyn gweithdrefnau effeithlon yn gywir na'n gyson gan achosi risg twyll neu wneud penderfyniadau gwrthnysig sy'n agored i her yn y gyfraith;
- methu recriwtio a chadw staff o safon ddigonol; a
- ddiffyg cydnabyddiaeth ddigonol am gyfraniad CDL/y Gronfa Goffa.

Adolygu effeithiolrwydd

Yn Swyddog Cyfrifyddu, rwyf yn gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Caiff f'adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol ei lywio gan waith yr archwilwyr mewnol a'r uwch reolwyr yn Gronfa Goffa sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheolaeth fewnol, a sylwadau a wnaed gan yr archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli ac adroddiadau eraill. Caf arweiniad gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgor Archwilio, sy'n gweld adroddiadau gan yr archwilwyr mewnol ac allanol, ac mae cynllun ar waith i fynd i'r afael â gwendidau a sicrhau bod y system rheolaeth fewnol yn gwella'n barhaus.

Mae'r Pwyllgor Archwilio'n trafod holl adroddiadau'r archwilwyr mewnol ym mhresenoldeb aelodau o staff uwch. Os yw'r archwilwyr mewnol yn nodi diffygion penaethiaid adran, mae gofyn i'r penaethiaid hyn lunio cam cywirol a gosod dyddiad cwblhau ar gyfer y cam hwnnw mewn ymgynghoriad ag archwilwyr mewnol. Caf adroddiadau rheolaidd gan yr archwilwyr sy'n rhoi gwybod imi am y cynnydd y mae fy mhenaethiaid adran wedi'i gyflawni yn gwella'r pwyntiau a godwyd gan archwilwyr mewnol ac allanol.

O ganlyniad i'r uchod, nid wyf yn ymwybodol o unrhyw beth sy'n peri imi gredu bod ein systemau ar gyfer canfod ac ymateb i aneffeithlonrwydd, ar gyfer atal gwrthdaro buddiannau, ar gyfer atal a chanfod twyll ac ar gyfer lleihau colledion cymorth grant a grant Loteri yn annigonol.

Cyfarwyddwr

Carole Souter

3 Gorffennaf 2007

Tystysgrif ac Adroddiad y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol i'r Senedd a Senedd yr Alban

Tystiaf fy mod wedi archwilio'r datganiadau ariannol o Weithgareddau Dosbarthu Arian y Loteri Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2007 o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993 (fel y diwygiwyd). Mae'r rhain yn cynnwys y Cyfrif Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau cysylltiedig. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiâu cyfrifyddu a osodwyd allan ynddynt. Rwyf hefyd wedi archwilio'r wybodaeth yn yr Adroddiad Tâl y dywedir yn yr adroddiad hwnnw ei bod wedi'i harchwilio.

Cyfrifoldebau priodol yr Ymddiriedolwyr, y Cyfarwyddwr a'r archwiliwr

Mae'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr (yn Swyddog Cyfrifyddu) yn gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Blynyddol, yr Adroddiad Tâl a'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993 (fel y diwygiwyd) a chyfarwyddiadau a wnaed ar ôl hynny gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, gyda chaniatâd Trysorlys EM, ac am sicrhau rheoleidd-dra trafodion ariannol. Nodir y cyfrifoldebau hyn yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad Tâl i'w harchwilio yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddio perthnasol, ac yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU ac Iwerddon).

Adroddaf ichi a ydwyf yn credu bod y datganiadau ariannol yn rhoi golwg wir a theg ac a yw'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad Tâl i'w harchwilio wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993 (fel y diwygiwyd) a chyfarwyddiadau a wnaed ar ôl hynny gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, gyda chaniatâd Trysorlys EM. Adroddaf ichi a wyf yn credu bod gwybodaeth benodol a roir yn yr Adroddiad Blynyddol, sy'n cynnwys Sylwadau'r Rheolwyr a'r Adroddiad Tâl, yn gyson â'r datganiadau ariannol. Adroddaf hefyd a yw'r gwariant a'r incwm ym mhob ystyriaeth faterol wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac a yw'r trafodion ariannol yn cydffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Yn ogystal, adroddaf ichi os nad yw Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol wedi cadw cofnodion cyfrifyddu priodol, os nad wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer f'archwiliad, neu os nad yw gwybodaeth a nodwyd gan Drysorlys EM ynghylch tâl a thrafodion eraill yn cael ei datgelu.

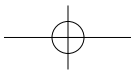
Adolygaf a yw'r Datganiad am Reolaeth Fewnol yn adlewyrchu cydymffurfiaeth Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ag arweiniad Trysorlys EM am y Datganiad am Reolaeth Fewnol, ac adroddaf os nad yw. Nid oes gofyn imi ystyried a yw'r datganiad hwn yn ymdrin â phob risg a rheolaeth, na llunio barn am effeithiolrwydd gweithdrefnau llywodraethu corfforaethol Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol na'i gweithdrefnau risg a rheolaeth.

Rwyf yn darllen gweddill y wybodaeth sydd yn yr Adroddiad Blynyddol ac yn ystyried a yw'n gyson â'r datganiadau ariannol archwiliedig. Ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad i os byddaf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau amlwg neu anghysondebau materol gyda'r datganiadau ariannol. Nid yw fy nghyfrifoldebau'n ymestyn i unrhyw wybodaeth arall.

Sail barn yr archwiliad

Cynhaliais f'archwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU ac Iwerddon) a gyhoeddwyd gan y Bwrdd Arferion Archwilio. Mae f'archwiliad yn cynnwys astudiaeth, ar sail brawf, o dystiolaeth sy'n berthnasol i symiau, datgeliadau a rheoleidd-dra trafodion ariannol sy'n cael eu cynnwys yn y datganiadau ariannol a rhan yr Adroddiad Tâl i'w harchwilio. Mae hefyd yn cynnwys asesiad o'r amcangyfrifon a'r dyfarniadau sylweddol a wnaed gan yr Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr wrth baratoi'r datganiadau ariannol, ac yn asesu a yw'r polisiâu cyfrifyddu yn fwyaf priodol i amgylchiadau Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, yn cael eu cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol.

Cynlluniais a chynhaliais f'archwiliad er mwyn cael yr holl wybodaeth ac esboniadau yr ystyriais fod eu hangen i gael digon o dystiolaeth i roi sicrhad rhesymol fod y datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad Tâl i'w harchwilio yn rhydd o gamddatganiad materol, p'un ai yr achosir gan dwyll neu wall, a bod y gwariant a'r incwm ym mhob ystyriaeth faterol wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodion ariannol yn cydffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu. Wrth lunio fy marn, gwerthusais hefyd ddigonolrwydd cyffredinol cyflwyniad y wybodaeth yn y datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad Tâl i'w harchwilio.

Barnau

Barn Archwilio

Yn fy marn i:

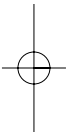
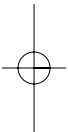
- mae'r datganiadau ariannol yn rhoi golwg wir a theg, yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993 (fel y diwygiwyd) a chyfarwyddiadau a wnaed ar ôl hynny gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, gyda chaniatâd Trysorlys EM, ar gyflwr Gweithgareddau Dosbarthu'r Loteri Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol fel ar 31 Mawrth 2007 a'i diffyg ariannol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- mae'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad Tâl i'w harchwilio wedi'u paratoi'n briodol yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol ac ati 1993 (fel y diwygiwyd) a chyfarwyddiadau a wnaed ar ôl hynny gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, gyda chaniatâd Trysorlys EM; ac
- mae'r wybodaeth a roddwyd yn yr Adroddiad Blynyddol, sy'n cynnwys Sylwadau'r Rheolwyr a'r Adroddiad Tâl, yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Barn Archwilio am Reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ystyriaeth faterol mae'r gwariant a'r incwm wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac mae'r trafodion ariannol yn cydffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Adroddiad

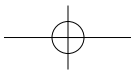
Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud am y datganiadau ariannol hyn.

John Bourn

Rheolwr ac Archwiliwr Cyffredinol

Y Swyddfa Archwilio Genedlaethol, 157-197 Buckingham Palace Road, Llundain, SW1W 9SP
5 Gorffennaf 2007

16 CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynnyddol a Chyfrifon 2007

Cyfrif Incwm a Gwariant

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2007

Nodiadau		£000	2006-07 £000	2005-06 £000
Enillion o'r Loteri Genedlaethol	9		201,031	230,416
Incwm buddsoddiad y Gronfa Ddosbarthu	9	37,933		45,157
Colled ar ailbrisio buddsoddiadau yn y Gronfa Ddosbarthu		(7,925)		(5,450)
			30,008	39,707
			231,039	270,123
Llog sy'n dderbyniadwy		493		563
Incwm amrywiol	2	181	674	64
Cyfanswm incwm			231,713	270,750
Ymrwymadau caled newydd	11	(332,574)		(339,933)
Dad-ymrwymadau caled	11	13,183		17,122
			(319,391)	(322,811)
Costau staff	3	(9,888)		(10,013)
Dibrisiad	7	(337)		(455)
Costau gweithredu eraill	4	(10,115)		(12,496)
			(20,340)	(22,964)
Cyfanswm gwariant			(339,731)	(345,775)
Diffyg gweithredol			(108,018)	(75,025)

Nid oes unrhyw enillion na cholledion yn cronni i Gronfa Dreftadaeth y Loteri heblaw'r rhai a ddatgelwyd yn y cyfrif incwm a gwariant. O ganlyniad, ni pharatowyd unrhyw ddatganiad o gyfanswm enillion a cholledion cydnabyddedig.

Mae'r holl ffigurau a ddangosir yn gysylltiedig â gweithgareddau parhaus.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 19 i 27 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon.

Mantolen

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2007

	Nodiadau	£000	2006-07 £000	2005-06 £000
Asedau sefydlog				
Asedau sefydlog diriaethol	7		986	1,187
Asedau cyfredol				
Buddsoddiadau – balans yn y Gronfa Ddosbarthu	9	660,257		796,414
Dyledwyr	8	1,212		1,294
Arian yn y banc ac mewn llaw		8,137		–
			669,606	797,708
Credydwyr: symiau sy'n ddyledus ymhen blwyddyn				
Gorddrafft banc	10		(2,499)	(2,948)
Ymrwymadau grant sy'n ddyledus ymhen blwyddyn	11		–	(156)
			(329,517)	(340,180)
Asedau cyfredol net				
			337,590	454,424
Cyfanswm asedau heb rwymedigaethau cyfredol				
			338,576	455,611
Ymrwymadau grant sy'n ddyledus ymhen mwy na blwyddyn	11		(349,899)	(358,916)
Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau a chostau				
	6		(77)	(77)
Cyfanswm asedau heb rwymedigaethau				
			(11,400)	96,618
Cynrychiolir gan:				
Gyfrif incwm a gwariant a ddygwyd ymlaen		96,618		171,643
Symudiad mewn blwyddyn		(108,018)		(75,025)
Cyfrif incwm a gwariant a gariwyd ymlaen				
			(11,400)	96,618

Mae'r nodiadau ar dudalennau 19 i 27 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon.

Cyfarwyddwr
Carole Souter

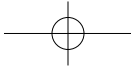
Cadeirydd
Y Fonesig Liz Forgan
3 Gorffennaf 2007

Datganiad Llif Arian

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2007

Nodiadau		2006-07 £000	2005-06 £000
Gweithgareddau gweithredu			
Arian a dynnwyd o'r Gronfa Ddosbarthu	9	367,196	374,283
Arian o ffynonellau eraill		181	64
Arian a dalwyd i gyflogeion ac ar eu rhan		(9,839)	(10,003)
Arian a dalwyd i gyflenwyr		(10,865)	(12,969)
Arian a gafwyd gan dderbynyddion benthyciad		298	—
Arian a dalwyd i dderbynyddion grant a benthyciad	11	(339,071)	(356,648)
Mewnlif/(all-lif) arian net o weithgareddau gweithredu		7,900	(5,273)
Adenillion ar fuddsoddiad a gwasanaethu cyllid			
Llog a gafwyd ar gyfrifon banc		529	659
Gwariant cyfalaf a buddsoddiad ariannol		(136)	(155)
Cynnydd/(gostyngiad) arian		8,293	(4,769)
		2006-07 £000	2005-06 £000
Cysoni llif arian net i symudiad mewn cyllidau net			
Cynnydd/(gostyngiad) arian yn y cyfnod		8,293	(4,769)
Newidiadau mewn cyllidau net	13c	8,293	(4,769)
Cyllidau net ar 1 Ebrill 2006		(156)	4,613
Cyllidau net ar 31 Mawrth 2007		8,137	(156)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 19 i 27 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon.

Nodiadau i'r Cyfrifon

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2007

I. Datganiad o Bolisïau Cyfrifyddu

a) Confensiwn cyfrifyddu

Llunnir y cyfrifon hyn mewn ffurf a gyfarwyddwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ac a gymeradwywyd gan y Trysorlys. Cânt eu paratoi o dan y confensiwn cost hanesyddol addasedig. Heb gyfyngu ar y wybodaeth a roir, mae'r cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu Deddf Cwmnïau 1985, arferion cyfrifeg gyffredinol dderbyniol yn y Deyrnas Unedig (UK GAAP) a'r gofynion datgelu a chyfrifyddu sy'n cael eu cynnwys yn y Canllaw Adrodd Ariannol (Frem), cyhyd â bod y gofynion hynny'n briodol. Mae Cyfarwyddyd Cyfrifon y Loteri Genedlaethol a gyhoeddwyd i'r Gronfa Goffa ym mis Hydref 2002 gan yr Ysgrifennydd Gwladol yn eithrio'n benodol paratoi cyfrifon cyfunol. Mae copïau o Gyfarwyddiadau Cyfrifon y Loteri Genedlaethol ar gael gan Ysgrifennydd yr Ymddiriedolwyr, 7 Holbein Place, Llundain SW1W 8NR.

b) Asedau sefydlog

Darperir dibrisiad ar sail llinell syth ar yr holl asedau sefydlog diriaethol, gan gynnwys y rheini sy'n cael eu dal o dan brydlesi cyllid, ar gyfraddau a gyfrifwyd i ddileu cost neu brisiad pob ased yn ystod ei oes ddefnyddiol ddisgwyliedig. Mae'r oesoedd hyn fel a ganlyn:

eiddo prydles fer	–	oes y brydles.
offer TG	–	4 -10 mlynedd
gosodiadau swyddfa	–	4 -10 mlynedd

c) Dyrannu costau

Caiff gweithrediadau Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol eu rhannu'n ddwy gronfa - sef Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol a Chronfa Dreftadaeth y Loteri - gan adlewyrchu'r ddwy ffynhonnell incwm. Mae Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn mynd i gostau anuniongyrchol a rennir rhwng gweithgareddau a ariennir gan gymorth grant a gweithgareddau a ariennir gan y Loteri Genedlaethol. Mae gofyn i Gronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ddosrannu'r costau anuniongyrchol hyn yn unol â'r Canllaw Ffioedd a Chostau a gyhoeddir gan y Trysorlys. Mae'r dosraniad cost hwn yn ceisio adlewyrchu cyfran benodol yr amser a'r costau a ymrwymwyd i'r ddwy gronfa. Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, cyfran y costau ar y cyd a ddosrannwyd i Gronfa Dreftadaeth y Loteri oedd 99%. Adroddir am ganlyniadau Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol mewn cyfres o gyfrifon ar wahân.

d) Trethiant

Ni wneir unrhyw ddarpariaeth ar gyfer trethiant cyffredinol gan fod Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn statudol eithriedig. Nid yw Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn gallu adennill Treth Ar Werth a godir arni a chaiff y gost TAW gynhwysol ei chynnwys o dan y penawdau gwariant perthnasol.

e) Pensiwn

Caiff cost reolaidd darparu buddion ei chodi ar y cyfrif incwm a gwariant yn ystod oesoedd gwasanaeth aelodau'r cynllun ar sail canran gyson o dâl pensiynadwy. Mae staff yn aelodau o PCSPS a hysbysir canran y tâl pensiynadwy gan Swyddfa'r Cabinet ar ddechrau pob blwyddyn ariannol. Mae un aelod o staff, sydd bellach wedi ymddeol, nad yw yn PCSPS. Cynhelir darpariaeth ar wahân ar gyfer ei daliadau pensiwn ef. Nid yw'r Gronfa Goffa wedi dilyn FRS17 o ran cael prisiad actiwaraid o rwymedigaethau pensiwn yr unigolyn hwn, oherwydd cost cael prisiad felly.

f) Prydlesi

Codir y rhent blynyddol ar brydlesi gweithredol ar y cyfrif incwm a gwariant ar sail llinell syth yn ystod cyfnod y brydles.

g) Balansau yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol

Mae'r balansau sy'n cael eu dal yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol yn parhau o dan reolaeth yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Fodd bynnag, mae cyfran y balansau hyn i'w phriodoli i Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol fel y dangosir yn y cyfrifon ac, ar ddyddiad y fantolen, wedi'i thystio gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ei bod ar gael i'w dosbarthu gan yr Ymddiriedolwyr o ran ymrwymïadau cyfredol ac ymrwymïadau'r dyfodol.

h) Ymrwymïadau Grant

Mae ymrwymïadau "meddal", fel y diffinnir gan Gyfarwyddyd Cyfrifon yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, yn cynrychioli penderfyniadau cadarnhaol a wneir gan Ymddiriedolwyr yn amodol ar gwblhau contract yn llwyddiannus. Pan fydd y ddwy ochr wedi llofnodi'r contract, disgrifir bod yr ymrwymïad yn "galed". Mae dad-ymrwymïadau meddal yn digwydd pan nad yw dyfarniad neu rhan-ddyfarniad yn cael ei droi'n ymrwymïad caled - fel arfer gan fod y sawl sy'n derbyn y grant yn penderfynu peidio ag ymgymryd â'i brosiect. Mae dad-ymrwymïadau caled yn digwydd pan nad oes angen ar y prosiect sy'n cael ei ariannu yr holl arian a neilltuwyd ar ei gyfer o dan y contract.

i) Benthyciadau

Mae hawl gan yr Ymddiriedolwyr wneud benthyciadau i gyrff treftadaeth o dan Gyfarwyddiadau Ariannol yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Mae cyfraddau llog a thelerau ad-dalu fel y gwêl yr Ymddiriedolwyr yn ddoeth.

2. Incwm amrywiol

	2006-07 £000	2005-06 £000
Ad-dalu grantiau	181	64

3. Costau a niferoedd staff

	2006-07 £000	2005-06 £000
Cyflogau	7,611	7,832
Taliadau YG y cyflogwr	562	583
Taliadau i gynllun pensiwn (gweler nodyn 6)	1,415	1,344
Costau staff dros dro	300	254
	9,888	10,013

Roedd nifer gyfartalog y cyflogeion yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

2006-07	Ceisiadau grant	Cyllid a Gweinyddu	Polisi ac Ymchwil	Cysylltiadau Cyhoeddus	Cyfanswm
Staff parhaol	176	38	16	19	247
Staff ar secondiad, staff dros dro a staff contract	10	4	3	2	19
Cyfanswm	186	42	18	20	266

2005-06	Ceisiadau grant	Cyllid a Gweinyddu	Polisi ac Ymchwil	Cysylltiadau Cyhoeddus	Cyfanswm
Staff parhaol	171	39	16	19	245
Staff ar secondiad, staff dros dro a staff contract	11	7	2	1	21
Cyfanswm	182	46	18	20	266

4. Diffyg gweithredol

Nodir y diffyg gweithredol ar ôl codi'r canlynol:

	2006-07 £000	2005-06 £000
Tâl yr archwiliwr	34	34
Taliadau o dan brydlesi gweithredol -		
Safle prydles	1,233	1,330
Llogi offer swyddfa	16	84

Dyma ddadansoddiad o gostau gweithredu eraill, gan gynnwys yr eitemau uchod:

	2006-07 £000	2005-06 £000
Llety	2,056	2,177
Post a ffôn	384	407
Cyflenwadau swyddfa, argraffu a deunydd ysgrifennu	163	289
Teithio, cynhaliaeth a lletygarwch – Ymddiriedolwyr	108	126
Teithio, cynhaliaeth a lletygarwch – staff	434	471
Ffioedd proffesiynol – cysylltiedig â grant	4,009	3,851
Ffioedd proffesiynol – heb fod yn gysylltiedig â grant	1,411	2,757
Cysylltiadau cyhoeddus a chyfathrebu	1,038	1,575
Offer swyddfa	234	520
Hyfforddiant staff	161	223
Costau amrywiol	117	100
	10,115	12,496

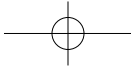
5. Costau a ailgodir

Fel y datgelwyd yn nodyn I i'r cyfrifon hyn, mae gofyn i Gronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ddosrannu ei chostau i Gronfa Dreftadaeth y Loteri. Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, cyfran y costau ar y cyd a ddosrannwyd oedd 99%. O I Ebrill 2002, trosglwyddwyd holl weithgareddau Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol i Holbein Place, Llundain. O ganlyniad, mae costau gweithredu'r holl swyddfeydd eraill yn cael eu hailgodi'n llawn ar Gronfa Dreftadaeth y Loteri.

6. Pensiynau

Darperir budd-daliadau pensiwn drwy drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil ("PCSPS"). O I Hydref 2002, gall staff fod mewn un o dri chynllun â buddion wedi'u diffinio "cyflog terfynol" statudol (*classic*, *premium* a *classic plus*). Nid yw'r cynlluniau'n cael eu hariannu ac mae cost y buddion yn cael eu talu gan arian a bleidleisir gan y Senedd bob blwyddyn. Caiff pensiynau sy'n daladwy o dan *classic*, *premium*, a *classic plus* eu cynyddu'n flynyddol yn unol â newidiadau yn y Mynegai Prisiau Adwerthu. Gall newydd-ddyfodiaid ar ôl I Hydref 2002 ddewis rhwng aelodaeth breimiwm neu ymuno â threfniant rhanddeiliad 'prynu arian' ansawdd da gyda chyfraniad cyflogwr sylweddol (cyfrif pensiwn partneriaeth). Gosodir cyfraniadau cyflogeion ar y gyfradd o 1.5% o enillion pensiynadwy ar gyfer *classic* a 3.5% ar gyfer *premium* a *classic plus*. Mae buddion yng nghynllun *classic* yn cronni ar gyfradd o 1 rhan o 80 o gyflog pensiynadwy ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn ogystal, mae cyfandaliad sy'n gywerth â thair blynedd o bensiwn yn daladwy ar ymddeoliad. Ar gyfer *premium*, mae buddion yn cronni ar gyfradd 1 rhan o 60 o enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i *classic*, nid oes unrhyw gyfandaliad awtomatig (ond gall aelodau ildio (cymudo) rhywfaint o'u pensiwn i ddarparu cyfandaliad). I bob pwrpas, mae *classic plus* yn amrywiad o *premium*, ond gyda buddion o ran gwasanaeth cyn I Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo'n fras yn yr un ffordd â chynllun *classic*.

Mae'r cyfrif pensiwn partneriaeth yn drefniant pensiwn rhanddeiliad gyda chyfraniad cyflogwr. Mae'r cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol rhwng 3% a 12.5% (gan ddiybnu ar oedran yr aelod) i gynnyrch pensiwn rhanddeiliad a ddewisir gan y cyflogai. Nid oes rhaid i'r cyflogai gyfrannu ond os bydd yn gwneud cyfraniadau, bydd y cyflogwr yn cyfateb y rhain hyd at derfyn o 3% o gyflog pensiynadwy (yn ogystal â chyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Mae cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.8% pellach o gyflog pensiynadwy at PCSPS i dalu cost yswiriant budd risg cyfandaliad a ddarperir yn ganolog (marwolaeth mewn gwasanaeth ac ymddeoliad yn sgil salwch).

22 | CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynnyddol a Chyfrifon 2007

Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw aelodau o staff â chyfrif pensiwn partneriaeth. Yn ogystal, ni wnaeth unrhyw aelod o staff ymddeol yn gynnar ar sail iechyd yn ystod y flwyddyn.

Gellir gweld manylion pellach am drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil, sy'n paratoi ei ddatganiadau cynllun ei hun, ar y wefan www.civilservice-pensions.gov.uk.

Er bod y cynlluniau'n gynlluniau â buddion wedi'u diffinio, mae rhwymedigaeth i dalu buddion yn y dyfodol yn gost i'r PCSPS. Mae adrannau, asiantaethau a chyrff eraill a sicheir gan y PCSPS yn talu cost sicrhad pensiwn a ddarperir i'r staff a gyflogant drwy dalu costau a gyfrifir ar sail gronni. Ar gyfer 2006-07, talwyd cyfraniadau cyflogwr o £1,415,106 (2005-06: £1,343,655) i'r PCSPS ar y cyfraddau a nodir yn y tabl isod. Caiff cyfraniadau cyflogwr eu hadolygu bob pedair blynedd ar ôl prisiad cynllun llawn gan actwari'r cynllun. Mae'r cyfraddau cyfrannu'n adlewyrchu buddion wrth iddynt gronni, nid pan achosir y costau mewn gwirionedd, ac yn adlewyrchu profiad blaenorol o'r cynllun. Cyfrifwyd taliadau'r cyflogwr ar sail bandiau cyflog, fel a ganlyn:

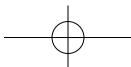
Cyflog yn 06-07	% yn 06-07
£18,000 ac is	17.1%
£18,501 - £38,000	19.5%
£38,001 - £65,000	23.2%
£65,001 ac uwch	25.5%

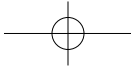
Yn 2005/06, ymddeolodd yr un aelod o staff a oedd wedi parhau'n aelod o gynllun *Joint Superannuation Services* ("JSS"). Roedd JSS wedi rhoi manylion i'r Gronfa am y darpariaethau disgwylidig y byddai gofyn i'r Gronfa eu gwneud bob blwyddyn er mwyn i'r Gronfa allu talu'r rhwymedigaethau pensiwn a fydd yn cronni o dan y cynllun. Y tro diwethaf y rhoddwyd cyngor felly oedd 31 Mawrth 1998. Mae'r cynllun yn gynllun â buddion wedi'u diffinio. Bydd taliadau pensiwn a wneir i'r cyn-gyflogai hwn yn cael eu talu o adnoddau arian y Gronfa, ac nid drwy'r JSS, nad oes unrhyw asedau ganddo. Er bod y pensynwr yn cael ei daliadau pensiwn, nid yw'r Gronfa Goffa wedi ad-dalu gweinyddwr pensiwn PCSPS eto (sy'n gweithredu'r cynllun ar ran JSS) gan nad yw wedi gofyn am y cyllid eto. Nid yw cyflogaion newydd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn ymuno â'r JSS, ond yn hytrach yn ymuno â'r PCSPS.

	2006-07 £000	2005-06 £000
Darpariaeth ar 1 Ebrill	77	75
Cynnydd i ddarpariaeth ar sail costau cyflogres	-	2
Taliadau pensiwn a wnaed	-	-
Darpariaeth ar 31 Mawrth	77	77

7. Asedau sefydlog diriaethol

	Gwelliannau i Eiddo Prydles Fer £000	Offer TG £000	Gosodiadau Swyddfa £000	Cyfanswm £000
Cost ar 1 Ebrill 2006	2,254	2,179	734	5,167
Ychwanegiadau	-	136	-	136
Gwerthiannau	(181)	(238)	-	(419)
ar 31 Mawrth 2007	2,073	2,077	734	4,884
Dibrisiad ar 1 Ebrill 2006	1,304	1,947	729	3,980
Cost am y flwyddyn	216	119	2	337
Addasiad ar werthiant	(181)	(238)	-	(419)
ar 31 Mawrth 2007	1,339	1,828	731	3,898
Llyfrwerth net ar 31 Mawrth 2006	950	232	5	1,187
ar 31 Mawrth 2007	734	249	3	986

CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynnyddol a Chyfrifon 2007

Mae'r Ymddiriedolwyr wedi ystyried gwerth yr asedau sefydlog ac yn fodlon nad oedd eu gwerth, ar 31 Mawrth 2007, yn llai na'u llyfrwerth net a ddangosir yn y cyfrifon. Ni ddaliwyd unrhyw asedau o dan brydlesi cyllid. Mae gwerth asedau sefydlog yn cynrychioli rhaniad cymesur o'r asedau a ddefnyddir gan Gronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol a Chronfa Dreftadaeth y Loteri. Mewn adolygiad o werthoedd cost gyfredol asedau sefydlog, ar 31 Mawrth 2007, ni ddatgelwyd unrhyw wahaniaeth materol i werthoedd cost hanesyddol. O ganlyniad, ni wnaed unrhyw addasiad yn y cyfrifon hyn i adlewyrchu gwerthoedd cost gyfredol. Mae'r gwelliannau i eiddo prydles fer yn cynnwys costau addasu ac ailwampio yn safleoedd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, sy'n cael eu dal o dan brydlesi gweithredol.

8. Dyledwyr

	2006-07 £000	2005-06 £000
Benthyciadau i sefydliadau treftadaeth	—	298
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	1,160	942
Blaensymiau staff	52	54
	1,212	1,294

Nid oedd unrhyw falansau'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn. O'r symiau uchod, roedd £545,000 yn ddyledus gan gyrrff llywodraeth ganolog. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd gan 62 aelod o staff flaensymiau cyflogres sy'n ddyledus (ar 31/03/06, roedd 65).

9. Buddsoddiadau

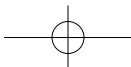
Symudiad balansau yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol:

	2006-07 £000	2005-06 £000
Cost gyfredol ar 1 Ebrill 2006	796,414	900,574
Incwm a gafwyd gan y Loteri Genedlaethol	201,031	230,416
Cyllid a dynnwyd i lawr	(367,196)	(374,283)
Adeniliad buddsoddiad	37,933	45,157
Colled heb ei gwireddu ar fuddsoddiad	(7,925)	(5,450)
Cost gyfredol ar 31 Mawrth 2007	660,257	796,414

Nid oes unrhyw rwymedigaeth i drethiant ar enillion a wireddir gan y Gronfa Goffa. Yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon sy'n buddsoddi'r arian hwn ac sy'n dirprwyo rheolaeth i'r Comisiynwyr dros Leihau'r Ddyled Genedlaethol, sy'n ychwanegu eu hadenillion at y balans sy'n cael ei dal. Nid oes gan Ymddiriedolwyr y Gronfa Goffa unrhyw reolaeth ar bolisi buddsoddi. Mae'r datganiad o bolisiau cyfrifyddu'n cynnwys gwybodaeth bellach am y mater hwn.

10. Credydwyr: symiau sy'n ddyledus ymhen blwyddyn

	2006-07 £000	2005-06 £000
Credydwyr gweithredol	1,359	1,153
Credydwyr eraill gan gynnwys trethiant a nawdd cymdeithasol	349	196
Croniadau ac incwm gohiriedig	791	1,599
	2,499	2,948

24 CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2007

Ni sicrhawyd unrhyw un o rwymedigaethau Cronfa Dreftadaeth y Loteri. Gellir dadansoddi balansau credydwy'r gweithredol fel a ganlyn:

	2006-07 £000	2005-06 £000
Balansau sy'n ddyledus i Lywodraeth ganolog	365	497
Balansau sy'n ddyledus i awdurdodau lleol	54	1
Balansau sy'n ddyledus i gorfforaethau cyhoeddus	—	—
Balansau allanol i lywodraeth	940	655
	1,395	1,153

II. Ymrwymadau grant

Ymrwymadau caled

	2006-07 £000	2005-06 £000
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill	699,096	732,933
Trosglwyddiadau o ymrwymadau meddal	332,574	339,933
Dad-ymrwymadau	(13,183)	(17,122)
Ymrwymadau a dalwyd	(339,071)	(356,648)
Cariwyd ymlaen ar 31 Mawrth	679,416	699,096

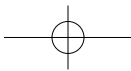
Ymrwymadau meddal

	2006-07 £000	2005-06 £000
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill	459,206	481,135
Ymrwymadau meddal a wnaed	285,425	322,668
Dad-ymrwymadau meddal	(12,347)	(4,664)
Trosglwyddiadau i ymrwymadau caled	(332,574)	(339,933)
Balans a gariwyd ymlaen ar 31 Mawrth	399,710	459,206

Mae'r balans ar ddiwedd y flwyddyn yn cynrychioli symiau sy'n ddyledus i ymgeiswyr yn y cyfnodau canlynol:

Ymrwymadau caled

	2006-07 £000	2005-06 £000
mewn blwyddyn	329,517	340,180
mewn dwy i bum mlynedd	349,899	358,916
mewn mwy na phum mlynedd	—	—
	679,416	699,096

CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2007

25

Mae'r balans ymrwymiad caled ar ddiwedd y flwyddyn yn cynrychioli symiau sy'n ddyledus fel a ganlyn:

	2006-07 £000	2005-06 £000
Balansau sy'n ddyledus i lywodraeth ganolog	54,353	58,053
Balansau sy'n ddyledus i awdurdodau lleol	326,120	337,356
Balansau sy'n ddyledus i gorfforaethau cyhoeddus	13,588	5,792
Balansau allanol i lywodraeth	285,355	297,895
	679,416	699,096

12. Ymrwymadau

Mae ymrwymadau blynyddol Cronfa Dreftadaeth y Loteri o dan brydlesi gweithredol fel a ganlyn:

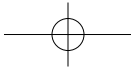
	2006-07 £000	2005-06 £000
Eiddo prydles fer		
A ddaw i ben ymhen blwyddyn	35	—
A ddaw i ben ym mlynnyddoedd dau i bump	1,149	868
A ddaw i ben wedyn	145	446
	1,329	1,314
Prydlesi gweithredol eraill		
A ddaw i ben ymhen blwyddyn	3	1
A ddaw i ben ym mlynnyddoedd dau i bump	19	24
A ddaw i ben wedyn	—	—
	22	25

Nid oes gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri unrhyw ymrwymadau cyfalaf y contractiwyd ar eu cyfer, nac ymrwymadau cyfalaf a gymeradwywyd ond na chontractiwyd ar eu cyfer.

13. Nodiadau i'r datganiad llif arian

a) Cysoni diffyg gweithredol i fewnlif/(all-lif) arian o weithgareddau gweithredu

	2006-07 £000	2005-06 £000
Diffyg gweithredol	(108,018)	(75,025)
Heb: llog sy'n dderbyniadwy	(493)	(563)
Ychwanegu'n ôl eitemau nad ydynt yn arian:		
- dibrisiad	337	455
- colled ar werthu asedau sefydlog	—	—
- cynnydd mewn darpariaethau eraill	—	2
- gostyngiad yng nghronfa wrth gefn ymrwymo grantiau	(19,680)	(33,837)
- gostyngiad yn y balans yn y Gronfa Ddosbarthu	136,157	104,160
Gostyngiad mewn dyledwyr di-log	46	43
Gostyngiad mewn credydwyr di-gyfalaf	(449)	(508)
Mewnlif/(all-lif) arian net o weithgareddau gweithredu	7,900	(5,273)

26 | CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynnyddol a Chyfrifon 2007

b) Gwariant cyfalaf

	2006-07 £000	2005-06 £000
Taliadau i gael asedau sefydlog diriaethol	136	155

c) Dadansoddi newidiadau mewn cyllid net

	Ebrill 2006 £000	Llifoedd arian £000	31 Mawrth 2007 £000
Arian yn y banc	(156)	8,293	8,137

14. Trafodion parti perthynol

Mae Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn gorff cyhoeddus anadrannol a noddir gan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ("yr Adran"). Ystyrir bod yr adran hon yn barti perthynol. Yn ystod y flwyddyn, mae Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol a Chronfa Dreftadaeth y Loteri wedi cael trafodion materol amrywiol, heblaw dyfarniadau grantiau, â'r Adran ac endidau eraill yr ystyrir mai'r Adran hon sy'n eu noddi, sef y Gronfa Loteri Fawr, English Heritage a Chyngor Celfyddydau Lloegr.

Yn ogystal, mae Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol a Chronfa Dreftadaeth y Loteri wedi cael nifer o drafodion materol ag adrannau Llywodraeth eraill. Bu'r trafodion hyn â'r endidau sy'n ystyried mai'r Adran dros yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig yw eu rhiant-adran (sef yr Asiantaeth Cefn Gwlad yn flaenorol), y Trysorlys (sef Swyddfa Fasnach y Llywodraeth) a Chynulliad Cenedlaethol Cymru (sef Cadw).

Mae Liz Forgan, cadeirydd yr Ymddiriedolwyr, yn gadeirydd ymddiriedolaeth sy'n berchen ar grŵp papur newydd. Gwariodd y Gronfa Goffa £21,046 yn uniongyrchol gyda'r sefydliad hwn neu drwy drydydd parti. Bu Chris Baines, aelod o banel arbenigol yr Ymddiriedolwyr, yn darparu gwasanaethau monitro prosiect i CDL ar ddau ddyfarniad grant am gost o £1,992.

Nid oedd gan unrhyw aelodau o staff fuddiannau mewn cyrff y gwnaed grantiau iddynt gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri yn y flwyddyn. Fel y nodwyd isod, roedd gan Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol fuddiannau mewn cyrff a gafodd grantiau Loteri gan y Bwrdd. Yn yr un modd, roedd gan aelodau'r pwyllgorau gwlad a rhanbarth fuddiannau mewn cyrff a gafodd grantiau Loteri gan eu pwyllgor. Mae'r Ymddiriedolwyr yn fodlon nad oedd unrhyw bosibilrwydd o elw ariannol personol i ymddiriedolwyr nac aelodau pwyllgor mewn unrhyw achos felly.

Bwrdd yr Ymddiriedolwyr

Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol: grant o £20,000,000 – Tyntesfield. Richard Wilkin yw Cadeirydd Pwyllgor Wessex yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol.

The Watts Gallery: grant o £422,000 a phâ cam un o £4,378,000 – Prosiect 'Hope' Watts Gallery. Mae gan Tristram Hunt aelod teulu agos sy'n Gyfarwyddwr Watts Gallery.

Forest Enterprise (Lloegr): grant o £1,882,000 – Neroche Project yn Blackdown Hills. Mae Doug Hulyer ar Fwrdd Natural England, un o'r partneriaid prosiect.

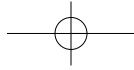
Y Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar: grant o £105,000 - Rhaglen Gymuned ac Addysg Gwlad-yr-haf. Mae Doug Hulyer ar fwrdd Natural England, a oedd yn darparu cyllid partneriaeth. Mae Tony Richardson yn aelod o Bwyllgor Cynghori Amddiffyn yr Amgylchedd Rhanbarthol Asiantaeth yr Amgylchedd.

Bwrdeistref Lambeth yn Llundain: grant o £49,000 a phâ cam un £874,250 – Brockwell Park. Roedd gwasanaeth ymgynghori blaenorol Doug Hulyer wedi rhoi cyngor i'r ymgeisydd.

The Manchester Museum: grant o £424,500 – *In Touch: Museum Volunteer Accreditation Programme*. Mae Mike Emmerich yn gyn-gyflogai Prifysgol Manceinion.

East Lancashire Light Railway Company: grant o £73,300 a phâ cam un o £1,601,000 – Bury Transport Museum. Mike Emmerich yw Prif Weithredwr Manchester Enterprises, a oedd yn darparu cyllid partneriaeth.

Uned Casgliadau Amgueddfa, Prifysgol St Andrews: grant o £449,000 – Amgueddfa Prifysgol St Andrews. Brian Lang yw Pennaeth ac Is-ganghellor y Brifysgol.

Aelodau pwyllgor

Cyngor Bwrdeistref Metropolitan Rotherham: grant o £72,500 a phâ cam un o £1,129,500 (elfen CDL) – Clifton Park, Rotherham. Mae Ken Wyatt yn aelod o'r cyngor.

Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol: grant o £1,593,000 – *Museum of Childhood Rejuvenation Project*. Roedd Christopher Pennell yn rhan o'r tîm prosiect rheoli yn yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a ddatblygodd y prosiect.

Awdurdod Parc Cenedlaethol y Peak District: grant o £142,000 – Hyfforddiant ar gyfer y Dyfodol. Tony Hams yw Cadeirydd Cymdeithas Awdurdodau Parc Cenedlaethol y DU. Mae Christopher Pennell yn aelod o Awdurdod Parc Cenedlaethol y Peak District.

Cyngor Dosbarth Basildon: grant o £998,000 – Prosiect Dehongli Treftadaeth. Mae Richard Powell yn Gyfarwyddwr yr RSPB yn Nwyrain Lloegr; sef un o fuddiolwyr y prosiect.

Embroiderers' Guild: grant o £995,000 - *National Embroidery and Textiles Centre*. Roedd Jennifer Latto yn Gynghorwr ar Addysg Uwch yn Awdurdod Datblygu Gogledd Orllewin Lloegr; a oedd yn berchen ar yr adeilad a fyddai'n cael ei ddefnyddio ar gyfer y prosiect.

Amgueddfeydd Cenedlaethol Lerpwl: grant o £11,000,000 – Amgueddfa Lerpwl. Roedd Jennifer Latto yn Gynghorwr ar Addysg Uwch yn Awdurdod Datblygu Gogledd Orllewin Lloegr; a oedd yn darparu cyllid partneriaeth ar gyfer y cynllun ehangach.

Fusiliers' Museum, Sir Gaerhirfryn: grant o £1,863,000 – *Fusiliers Museum*, Sir Gaerhirfryn. Jennifer Latto yw'r Cynghorwr ar Addysg Uwch i Awdurdod Datblygu Gogledd Orllewin Lloegr; a oedd yn darparu cyllid partneriaeth.

The Florence Institute Trust Limited: grant o £3,760,000 a chyllid datblygu o £120,500 – *Birkenhead Park: Community Involvement*. Mark Blundell yw Cadeirydd Merseyside Buildings Preservation Trust, y bu ganddi gysylltiad agos â datblygiad y prosiect.

Groundwork Rossendale: grant o £534,000 – *Valley of Stone Heritage Initiative*. Edmund Southworth yw'r Swyddog Amgueddfeydd Sirol ar gyfer Cyngor Sir Gaerhirfryn, a oedd yn darparu cyllid partneriaeth.

Cyngor Bwrdeistref Ribble Valley: grant o £1,835,000 – Clitheroe Castle. Edmund Southworth yw'r Swyddog Amgueddfeydd Sirol ar gyfer Cyngor Sir Gaerhirfryn, a fyddai'n rheoli'r prosiect.

Yr Ymddiriedolaeth Bywyd Gwyllt ar gyfer Sir Gaerhirfryn, Manceinion Fawr a Gogledd Glannau Mersi: grant o £10,000 a phâ cam un o £500,000 – *Volunteering and Wildlife: A winning combination*. Anne Selby yw Prif Weithredwr y gymdeithas sydd wedi ymgeisio.

The Wasps Trust: grant o £750,000 – Adfer The Briggait, sef marchnad bysgod flaenorol yn Glasgow. Bridget McConnell yw'r cyfarwyddwr gweithredol yng Nghyngor Dinas Glasgow, a oedd yn darparu cyllid partneriaeth.

Highland Archive Centre: grant o £4,312,000 – Highland Archive Centre. Roedd Patrick Cadell yn ymgynghorydd i'r ganolfan.

Chatham Historic Dockyard Trust: grant o £250,000 a phâ cam un o £4,725,000 – National Museums at Chatham. Partner Jane Weeks oedd y cyngorwr i'r gymdeithas a ymgeisiodd.

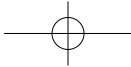
Dover Manor Management Committee: grant o £198,500 – Dover Manor For Posterity. Mae Graham Wills yn cynghori Awdurdod Parc Cenedlaethol Exmoor, yr awdurdod cynllunio ar gyfer y cynnig.

Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru: grant o £104,500 – Rhandy Dysgu Pwll Mawr. Caiff Jane Pierson Jones ei chyflogi gan yr ymgeisydd.

Captain Cook Memorial Museum: grant o £188,500 – *The Acquisition of the Webber Kamchatka Drawings*. Sophie Forgan yw Cadeirydd Ymddiriedolaeth yr amgueddfa hon, sef y gymdeithas sydd wedi ymgeisio.

15. Offerynnau ariannol

Mae datgeliad llawn o dan FRS13, "Deilliannau ac offerynnau ariannol eraill", yn Sylwadau'r Rheolwyr

CYFARWYDDIADAU POLISI

a. Ychwanegolrwydd

Ynghyd â'r dosbarthwyr Loteri eraill yn Lloegr a'r DU, mae CDL wedi mabwysiadu'r diffiniad canlynol o sut y mae cyllid y loteri yn eistedd ochr yn ochr â gwariant cyhoeddus arall:

"Mae cyllid y Loteri'n wahanol i gyllid y Llywodraeth ac mae'n ychwanegu gwerth. Er nad yw'n cymryd lle gwariant y Trysorlys, pan fo'n briodol mae'n cyflenwi rhaglenni, polisïau a chyllid y Llywodraeth ac eraill."

Mae Deddf y Loteri Genedlaethol 2006 yn mynnu bod pob dosbarthwr Loteri yn llunio adroddiad sy'n nodi polisi ac arfer y corff mewn perthynas â'r egwyddor y dylid defnyddio enillion y Loteri Genedlaethol i ariannu prosiectau, neu agweddau ar brosiectau, y mae'n annhebygol y byddai cyllid yn cael ei ryddhau ar eu cyfer gan adran Lywodraeth, Gweinidogion yr Alban, adran Gogledd Iwerddon, neu Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Caiff pob dyfarniad a wneir gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri ei ystyried yn ofalus mewn perthynas â'r meini prawf hyn. Mae CDL yn cefnogi sector sy'n cynnwys ychydig gyfrifoldebau statudol y darperir cyllid ar eu cyfer gan adrannau Llywodraeth yn unrhyw un o'r gwledydd. Ond yn yr achosion hynny lle gofynnir am gyllid gan CDL i gyflenwi rhaglenni a mentrau sydd eisoes yn bodoli, neu lle gofynnir inni ariannu sefydliadau a ariennir yn genedlaethol, rydym yn ofalus i sicrhau ein hunain, drwy gymryd cyngor arbenigol, fod ein dyfarniadau'n ychwanegu gwerth at gyllid y llywodraeth a chyllid arall, ac yn ei gyflenwi.

b. Lles cyhoeddus

Yr angen i barhau i ddosbarthu arian ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo'r lles cyhoeddus (gan gynnwys ehangu mynediad cyhoeddus) neu ddibenion elusennol, ac na'u bwriedir yn bennaf ar gyfer elw preifat.

Mae ein hasesiad o'r holl geisiadau yn gofyn cwestiynau am y buddion a gyflwynir i gyhoedd eang drwy'r cyllid y gallem ei gynnig. Mae dadansoddiad o'r dyfarniadau a wnaed yn 2006-07 yn dangos bod tua 43% o'n cyllid yn y flwyddyn honno wedi'i ddyfarnu i awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys cynlluniau awdurdod lleol, 49% i elusennau, ac 8% i sefydliadau eglwys. Mae dyfarniadau a wnawn a allai roi budd i berchenogion preifat yn parhau i ffurfio canran fach iawn o'r cyfanswm, ac yn gyfyngedig i gynlluniau ardal lle'r prif dderbynnwyd grant yw corff cyhoeddus, a grantiau bach o dan ein rhaglen Eich Treftadaeth ar gyfer darpariaeth addysgol a mynediad.

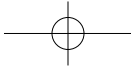
c. Ymdrin ag ystod gyflawn y Dreftadaeth Genedlaethol

Yr angen i sicrhau bod Cronfa Dreftadaeth y Loteri'n ystyried ceisiadau sy'n berthnasol i'r ystod gyflawn o weithgareddau sy'n gysylltiedig â'r dreftadaeth genedlaethol, gan ystyried:

- eu hasesiad o anghenion y dreftadaeth genedlaethol a'u blaenoriaethau i fynd i'r afael â hwy;
- yr angen i sicrhau bod cyllid o fewn cyrraedd pob rhan o'r DU; a'r
- cwmpas i leihau amddifadedd economaidd a chymdeithasol ar yr un pryd â chreu buddion treftadaeth.

Ar ôl cynnal cyfres o adolygiadau o anghenion cyfredol y dreftadaeth genedlaethol, yn seiliedig ar ymchwil, gweithdai ac ymgynghoriad â gwahanol sectorau, bu'r Bwrdd eleni yn ystyried yr amrywiaeth o raglenni grantiau y dylent eu gwneud ar gael i fodloni'r gofynion hyn yn ystod cyfnod y Cynllun Strategol sydd ar ddod. Yn y cyfamser, mae ein rhaglenni grant yn parhau i ganolbwyntio ar anghenion ffisegol y dreftadaeth yn ogystal â'r angen, a nodwyd yn ein cynllun strategol cyfredol, i ehangu'r gynulleidfa ar gyfer dysgu am dreftadaeth a chymryd rhan ynddi ble bynnag y caiff ei gwerthfawrogi. Ar ôl ymgynghori ag amgueddfeydd ac orielau am broblemau casglu, gwnaethom lunio ac ymgynghori ynghylch menter unigryw newydd o'r enw "Casglu Diwylliannau", a lansiwyd ym mis Ebrill 2007, i annog twf casgliadau a'u defnydd ehangach.

Drwy'r gwaith ar "fannau oer" ein timau datblygu, rydym yn parhau i geisio sicrhau bod grantiau islaw £1m yn cael eu dosbarthu'n fwy cyfartal ar draws gwledydd y Deyrnas Unedig a rhanbarthau Lloegr. Cawsom 960 o ymholiadau cyn ymgeisio gan ddarpar ymgeiswyr yn yr ardaloedd hyn yn ystod 2006-07, a gwnaethom 525 o ddyfarniadau yn yr ardaloedd hyn - rhyw 5% yn fwy nag yn 2005-06. Mae cyfradd lwyddiant ymgeiswyr cyntaf inni ar gyfer y rhaglenni grantiau bach a ddarparwn bron cystal ag ar gyfer y rheini sydd wedi ymgeisio o'r blaen.

Adroddwyd y llynedd yn Ein Treftadaeth, Ein Dyfodol am effeithiau economaidd cyffredinol gwariant CDL ar dreftadaeth. Gyda'i gilydd, mae rhyw 40% o holl gyllid CDL wedi'i ymrwymo mewn ardaloedd sydd yn 10% brig yr ardaloedd mwyaf amddifadus, a rhyw 60% i'r rheini yn y 33% brig.

d. Mynediad

Yr angen i hyrwyddo mynediad, i bobl o bob rhan o'r gymdeithas, i wrthrychau a chasgliadau treftadaeth, i'r dreftadaeth adeiledig a naturiol ac i brosiectau sy'n gysylltiedig â hanes, hanes naturiol a thirwedd y Deyrnas Unedig.

Mae rhoi mynediad i'n treftadaeth yn fwy na sicrhau yn unig fod y dreftadaeth yn parhau i fodloni neu hyd yn oed creu mwy o gyfleoedd i bobl ymweld ac ymgysylltu â safle hanesyddol, parc neu amgueddfa; mae hefyd yn golygu datgelu treftadaeth grwpiau ac unigolion nad ydynt bob amser yn cael eu hystyried yn rhan o hanesion ein hynysoedd neu sy'n absennol o'r arddangosiadau yn ein hamgueddfeydd. Eleni ariannwyd dros 80 o brosiectau gennym ym mron pob rhan o'r DU a geisiodd mewn ffyrdd amrywiol nodi 200 mlynedd ers i'r Senedd ddiddymu'r fasnach gaethion ar longau Prydain. Parhawn i ariannu, drwy ein rhaglenni grantiau bach yn bennaf, amrywiaeth o brosiectau sy'n astudio treftadaeth pobl anabl, mewn gwahanol gymunedau diwylliannol a ffydd, teithwyr, menywod a phobl ifanc.

e. Addysg

Yr angen i hyrwyddo gwybodaeth plant a phobl ifanc am y dreftadaeth a'u diddordeb ynddi.

Mae mwyafrif helaeth ein prosiectau yn rhoi budd i blant a phobl ifanc. Cyflawnir hyn mewn ystod eang o wahanol ffyrdd: drwy well cyfleusterau a rhaglenni ar eu cyfer hwy a'u teuluoedd mewn safleoedd treftadaeth o bob math, o amgueddfeydd ac eglwysi cadeiriol i warchodfeydd natur; drwy brosiectau sy'n dod â sefydliadau treftadaeth ac ysgolion ynghyd i helpu plant i ddysgu y tu allan i'r ystafell ddosbarth; drwy brosiectau hanes lleol lle bob pobl ifanc yn gweithio gyda phobl hyn i gadw hanesion eu cymunedau'n fyw. Rydym bellach yn nesáu at ffigur 700 o ddyfarniadau drwy ein cynllun Gwreiddiau Ifanc ers iddo ddechrau yn 2002, y gwnaed 186 ohonynt yn 2006-07 i gyfanswm gwerth o £4m.

f. Datblygu cynaliadwy

Yr angen i hybu amcanion datblygu cynaliadwy.

Rydym eisoes yn gofyn i'n hymgeiswyr ddisgrifio'r buddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol ehangach y bydd eu prosiectau'n eu rhoi a dangos sut y bydd prosiectau'n amgylcheddol gynaliadwy, gan gynnwys drwy ddefnyddio deunyddiau naturiol yn gynaliadwy, lleihau gwastraff, ailgylchu a rhoi mynediad drwy drafnidiaeth gyhoeddus, ar droed a beic yn hytrach na char. Rydym yn bwriadu cael ffocws cryfach ar y maes hwn yn rhan o'n trydydd cynllun strategol, ac yn datblygu cynigion am arweiniad newydd ar ddefnyddio adnoddau ac effeithiau amgylcheddol prosiectau cyfalaf a gaiff eu cyflwyno yn 2008.

g. Terfyn amser

Yr angen i gyllid gael ei gymhwyso i brosiectau sydd at ddiben penodol â therfyn amser.

Mae'r prosiectau a gefnogwn bob amser â therfyn amser ac yn benodol. Rydym yn parhau'n ariannwr gwaith cyfalaf yn bennaf ac ar hyn o bryd yn ymrwymo i brosiectau mewn cyfnod cynnar, sy'n golygu ein bod yn ymrwymo ein hunain i wariant dros sawl blwyddyn. Dywedodd adroddiad y Swyddfa Archwilio Genedlaethol a gwblhawyd eleni fod mwyafrif y prosiectau a ariannwn (74%) yn cael eu cwblhau mewn pryd. Rydym yn cyfyngu ein cymorth i 5 mlynedd ar y mwyaf ar gyfer prosiectau sy'n cynnwys gweithgareddau. Yn ein rhaglenni Menter Treftadaeth Treflun a Phartneriaeth Tirweddau, rydym yn cefnogi prosiectau lle bo'n rhaid ymrwymo'r cyllid ymhen tair blynedd, gyda'r nod o'i wario ymhen 5 mlynedd, ac yn parhau i gymryd camau i roi'r amserlen hon ar waith.

h. Hyfywdra

- yr angen i ymgeiswyr arddangos hyfywdra ariannol prosiect ar gyfer cyfnod y grant;
- os ceisir cyllid cyfalaf neu gostau sefydlu, yr angen am gynllun busnes clir y tu hwnt i gyfnod y grant sy'n ymgorffori darpariaeth ar gyfer costau rhedeg a chynnal a chadw cysylltiedig;
- yr angen i ystyried argaeledd tebygol cyllid i dalu unrhyw gostau parhaus am gyfnod rhesymol ar ôl i gyfnod dyfarniad y Loteri ddod i ben.

Gofynnwn i ymgeiswyr roi gwybodaeth inni sy'n arddangos hyfywdra ariannol eu prosiect, wedi'i ddadansoddi'n gostau cyfalaf, gweithgarwch ac eraill, ac sy'n dangos pa gyfraniad y mae ein hymgeiswyr yn cynnig ei wneud o'u hadnoddau eu hunain neu o grantiau neu roddion eraill. Rydym yn sicrhau bod arweiniad ar gael am sut i lunio Cynllun Busnes. Rydym hefyd yn gofyn i ymgeiswyr ddangos y byddant yn gallu parhau i gyflwyno buddion y prosiect drwy dalu costau rhedeg disgwyledig yn y dyfodol a gofalu am yr eitem neu eiddo treftadaeth yn y tymor hwy drwy gynnal a gwarchod y buddsoddiad ymhellach. Yn ei hadroddiad eleni, daeth y Swyddfa Archwilio Genedlaethol i'r casgliad bod prosesau cadarn CDL a'i hymagwedd drwyadl at asesu ceisiadau wedi arwain at brosiectau gwell, mwy cynaliadwy.

i. Cyllid partneriaeth

Yr angen i brosiectau gael eu cefnogi gan elfen o gyllid partneriaeth, a/neu gyfraniadau o fath arall, o ffynonellau eraill.

Mae'n rhaid i bob dyfarniad a wnawn ddilyn yr arweiniad yn ein ffurflenni cais sy'n mynnu ar bartneriaeth naill ai mewn arian neu o fath arall i gyfateb i gyfraniad CDL. Gofynnwn fod cyllid o'r math hwn ar wahanol lefelau ar gyfer grantiau o wahanol feintiau. Ar gyfer ein cynlluniau grant llai, Eich Treftadaeth neu Wreiddiau Ifanc, caniatawn gyfraniadau o fath arall neu gyfraniadau amser gwirfoddolwyr os nad yw ymgeiswyr yn gallu darparu swm arian yn rhan o'u cyllid. Daeth adroddiad y Swyddfa Archwilio Genedlaethol eleni i'r casgliad y bu argaeledd cyllid y loteri yn ffactor allweddol wrth gyflawni buddion prosiectau. Dywedodd mwyafrif llethol yr ymgeiswyr blaenorol a holwyd naill ai na fyddai eu prosiect wedi digwydd heb grant y Gronfa, neu y byddent wedi ceisio dod o hyd i gyllid arall neu leihau cwmpas eu prosiect hebddo.

j. Mewn partneriaeth

Dymunoldeb gweithio gyda sefydliadau eraill, gan gynnwys dosbarthwyr eraill, os yw hyn yn ffordd effeithiol o gyflawni elfennau o'u strategaeth.

Parhawn i gefnogi Arian i Bawb mewn partneriaeth â Dosbarthwyr Loteri eraill, ac rydym wedi cytuno bellach y trefniadau ar gyfer y newidiadau mewn llywodraethu a throsglwyddo cyfrifoldeb gweithredol am y cynllun hwn i'r Gronfa Loteri Fawr. Drwy Fforwm y Loteri ac Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol, rydym yn parhau i weithio gyda dosbarthwyr loteri eraill ar fentrau ar y cyd a gwell cydlynw. Yn 2006-07, buom yn asesu ac, mewn cydweithrediad â'r Gronfa Loteri Fawr, yn pennu ceisiadau i'r ddau gylch cynnig cyntaf ar gyfer rhaglen ddiwygiedig Parciau i Bobl, yr ydym yn disgwyl ei hariannu ar y cyd hyd nes mis Mawrth 2009.

Mae gennym drefniadau partneriaeth ar waith ar gyfer ein Cynllun Grantiau Atgyweirio ar gyfer Mannau Addoli yn Lloegr. Yn ystod 2006-07, roedd gennym drefniant hefyd ar gyfer staff gan yr Asiantaeth Ieuencid Genedlaethol a rhai o'i chyrrff cywerth yn y gwledydd eraill i'n helpu i gyflawni ein rhaglen Gwreiddiau Ifanc.

k. Cymell ceisiadau

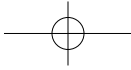
Yr angen i sicrhau bod pwerau Cronfa Dreftadaeth y Loteri i gymell ceisiadau'n cael eu defnyddio i gyflawni amcanion strategol.

Prin y defnyddiwn ein pwerau i gymell ceisiadau penodol gan fod ein rhaglenni grant yn denu ystod eang o geisiadau, y mae llawer ohonynt yn bodloni ein hamcanion strategol. Defnyddiwn ein timau datblygu i geisio annog ceisiadau o rannau o'r DU na chafwyd llawer o geisiadau ganddynt hyd yma, ac adroddwn am eu gwaith yn adran b. uchod.

l. Penderfyniadau

Yr angen am wybodaeth ddigonol i wneud penderfyniadau am bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol lle bo gofyn.

Ceisiwn wybodaeth gan ymgeiswyr am y graddau y mae'r prosiectau a gyflwynant yn bodloni ein blaenoriaethau strategol, ynghyd â gwybodaeth bellach am y ffordd y caiff y prosiect ei gyflwyno er mwyn i risgiau a chyfleoedd gael eu cydbwysu'n llawn. Rydym yn chwilio o hyd am ffyrdd i symleiddio'r cwestiynau a ofynnwn a chwtogi ar y wybodaeth y mae ei hangen arnom. Ceisiwn gyngor arbenigol annibynnol ar agweddau allweddol ar lawer o geisiadau.

Monitro

Mae monitro prosiectau sydd wedi cychwyn yn parhau i fod yn rhan bwysig o'n gwaith. Yn ystod y flwyddyn, mae ymdrechion wedi cynnal perfformiad y llynedd yn gwneud taliadau grant ymhen 6 diwrnod ar gyfartaledd, ac rydym hefyd wedi ceisio lleihau'r cyllid sydd gennym yn y Gronfa Ddosbarthu: o ganlyniad mae ein balans wedi gostwng £137m, ac mae bellach yn £660m. Mae nifer yr achosion sy'n fyw ar hyn o bryd wedi codi yn ystod y flwyddyn i ryw 3,600, ond o'r rhain dynodir bod 2,600 yn risg isel ac mae'r ymgeiswyr eu hunain yn eu monitro gan adrodd i'n staff. Rydym wedi parhau i arfer rheolaeth eleni ar ein gwariant ar fonitro ac ystyried y risgiau sy'n newid yn ystod oes prosiect yn fwy. Yn 2006-07, rydym wedi trosglwyddo'r holl brosiectau Menter Treftadaeth Leol byw i'n timau, ac wedi adolygu a symleiddio ein harweiniad monitro ar gyfer prosiectau Menter Treftadaeth Treflun.

Monitro ethnigrwydd dyfarniadau grant

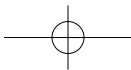
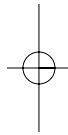
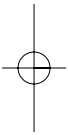
Gofynnwyd i'r ymgeiswyr a gafodd ddyfarniad yn 2006-7 (ac eithrio Arian i Bawb a Grantiau Atgyweirio ar gyfer Mannau Addoli):

- nodi'r "prif grwpiau ethnig a gynrychiolir yn eich sefydliad"; a
- nodi "tarddiad y rhan fwyaf o bobl a fydd yn elwa ar eich prosiect".

Ni ddefnyddir y wybodaeth ar gyfer asesiad ac yn y ddau achos dewisodd llai na dwy ran o dair o ymgeiswyr ateb y cwestiynau. Dywedodd 26% o'r ymatebwyr fod o leiaf un grŵp pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig wedi'i gynrychioli yn eu sefydliad. Dywedodd 34% o'r ymatebwyr fod o leiaf un grŵp pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig yn fuddiolwr disgwyledig y prosiect.

Gwerthuso

Rydym wedi parhau â'r cynllun gwerthuso a gytunwyd gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2005, sy'n ymdrin â'n rhaglenni generig a'r mentrau a dargedir. Yn ystod 2006/07 adolygwyd y cynllun hwn gan ein harchwilwyr mewnol a'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol. Lluniwyd crynodeb o ganlyniadau gwaith gwerthuso am effeithiau rhaglenni Grantiau Treftadaeth ac Eich Treftadaeth ym mis Awst 2006. O ran y mentrau a dargedir, cynhaliwyd mwy o waith gwerthuso ar gyfer rhaglenni Menter Treftadaeth Treflun, Gwreiddiau Ifanc a Phartneriaethau Tirwedd, a'r cynllun Bwrsariau Hyfforddiant. Roedd y prif newid i'r rhaglen ymchwil yn y flwyddyn yn ymwneud â gweinyddu'r arolygon gofal cwsmeriaid a chydffurfio â chontract/data allbwn. Cafodd gwaith cynnal y rhain ei gyfuno a'i dendro i un contractwr, gan felly osgoi dyblygu llwyth gwaith a sicrhau ein bod yn cysylltu â'r rhai sy'n cael grantiau yn fwy effeithlon. Bu tendro cystadleuol am y contract, o dan reolau caffaeliad yr UE, ac enillodd IPSOS Mori. Gosodwyd y contract am dair blynedd. Ar yr un pryd, trosglwyddwyd rheolaeth ar yr arolygon gofal cwsmeriaid o'r adran Weithrediadau i'r adran Polisi ac Ymchwil.

PERFFORMIAD CORFFORAETHOL

Targedau Cynllun Strategol – pum mlynedd i 31 Mawrth 2007

	31 Mawrth 2007	31 Mawrth 2006	31 Mawrth 2005	31 Mawrth 2004	31 Mawrth 2003
1. Bydd 50% o gyfanswm gwerth y dyfarniadau yn mynd i grantiau o dan £1m.	40.8%	39.7%	36.6%	37.4%	35.9%
2. Ni fydd mwy na 25% o gyfanswm gwerth y dyfarniadau yn mynd i grantiau £5m a mwy.	25.6%	28.7%	28.8%	26.3%	33%
3. Cynnal lefel gyfredol o wariant ar Arian i Bawb (adroddwyd ffigur blynyddol)	£4.6m	£6.3m (gan gynnwys Ffrynt Cartref a micro-grantiau)	£5.4m	£5.0m	£4.9m
4. Bydd canran yr ymgeiswyr cyntaf i rai rhaglenni yn fwy na: Arian i Bawb – 50%; Eich Treftadaeth– 30%	47% 81%	66% 82%	49% 84%	62% 87%	62% 89%
5. Cyfradd lwyddiant ymgeiswyr cyntaf yn gyfartal ag ymgeiswyr eraill neu'n rhagori arnynt: Arian i Bawb Eich Treftadaeth	Iaf Eraill 60% 64% 80% 81%	Iaf Eraill 78% 65% 80% 80%	Iaf Eraill 60% 61% 80% 80%	Iaf Eraill 58% 57% 83% 89%	Iaf Eraill 51% 51% 86% 92%
6. Ceisiadau o ardaloedd blaenoriaeth yn cyrraedd cyfartaledd rhanbarth y pen yn ystod oes y Cynllun Strategol.	Heb ei fodloni gan unrhyw ranbarth na gwlad. Gorau – G Ddn Lloegr (wedi bodloni yn 83% o ardaloedd blaenoriaeth). Gwaethaf – G On Lloegr ar Alban (wedi bodloni mewn un ardal flaenoriaeth yn unig) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}	Heb ei fodloni gan unrhyw ranbarth na gwlad. Gorau – Gn Canolbarth Lloegr (wedi bodloni yn 80% o ardaloedd blaenoriaeth). Gwaethaf – Dwyrain Lloegr; Gl ar Alban (wedi bodloni mewn un ardal flaenoriaeth yn unig) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}	Heb ei fodloni gan unrhyw ranbarth na gwlad. Gorau – G Ddn a Gn Canolbarth Lloegr (wedi bodloni yn 67% o ardaloedd blaenoriaeth). Gwaethaf – Gl, yr Alban, Llundain a Chymru (wedi bodloni mewn un ardal flaenoriaeth) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}	Heb ei fodloni gan unrhyw ranbarth na gwlad. Gorau – G Ddn a Gn Canolbarth Lloegr (wedi bodloni yn 83% o ardaloedd blaenoriaeth). Gwaethaf – Gl,De Ddn Lloegr; yr Alban a Chymru (wedi bodloni mewn un ardal flaenoriaeth) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}	Heb ei fodloni gan unrhyw ranbarth na gwlad. Gorau – G Ddn a Gn Canolbarth Lloegr (wedi bodloni yn 83% o ardaloedd blaenoriaeth). Gwaethaf – Gl,De Ddn Lloegr; yr Alban a Chymru (wedi bodloni mewn un ardal flaenoriaeth) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}

7. Cyfradd lwyddiant mewn ardaloedd blaenoriaeth yn gyfartal â'r gyfradd mewn ardaloedd eraill yn y DU neu'n rhagori ami.	G Ddn a Gn Canolbarth Lloegr wedi'i fodloni Gwaethaf – De Orllewin Lloegr (wedi bodloni mewn un ardal flaenoriaeth yn unig) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}	Gn Canolbarth Lloegr wedi'i fodloni Gwaethaf – Llundain, Gl, De On Lloegr a Chymru (wedi bodloni mewn dwy ardal flaenoriaeth yn unig) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}	Gn Canolbarth Lloegr wedi'i fodloni Gwaethaf – Gl a Chymru (wedi bodloni mewn un ardal flaenoriaeth) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}	Heb ei fodloni gan unrhyw ranbarth na gwlad. Gorau – Llundain (wedi bodloni yn 80% o ardaloedd blaenoriaeth). Gwaethaf – De On Lloegr a'r Alban (wedi bodloni yn 0% o ardaloedd blaenoriaeth) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}	Heb ei fodloni gan unrhyw ranbarth na gwlad. Gorau – Gn Canolbarth Lloegr (wedi bodloni yn 67% o ardaloedd blaenoriaeth). Gwaethaf – De On Lloegr (heb fodloni mewn unrhyw ardal flaenoriaeth) {Dim data ar gael ar gyfer Arian i Bawb a Menter Treftadaeth Leol}
8. Mwy o sylw cadarnhaol yn y cyfryngau a gynhyrchwyd gan CDL am faterion treftadaeth: rhanbarthol a chenedlaethol	• Wedi cynnal neu gynyddu effaith a maint cadarnhaol y naill flwyddyn ar ôl y llall yn y cyfryngau targed ers 2002. • Mae mwy o bwyslais ar sylw seiliedig ar nodwedd a themâu – er enghraifft thema Coffâd 2007 – wedi helpu i gynyddu proffil a thargedau cyfryngau mewn arena gyfryngau fwy cystadleuol, yn benodol o ystyried datblygu gwaith Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol.				
9. Gwell ymwybyddiaeth a chefnogaeth am dreftadaeth ymhlith arweinwyr barn	Adroddodd ein hastudiaeth olrhain archwiliad enw yn ddiweddar: • Fwy o ymwybyddiaeth ymhlith llunwyr barn treftadaeth (62% o gymharu â 21% yn 2002); • Tuedd debyg ymhlith arweinwyr barn cyffredinol. Mae canfyddiadau'n nodi: • Bod enw CDL wedi 'gwella'n sylweddol dros amser' (symudiad o 45% enw 'da' yn 2002 i 66% yn 2006); • Bod CDL yn cael ei hystyried bellach yn 'hyrwyddwr treftadaeth credadwy a gwerthfawr'. Mae digwyddiadau diweddar a gynhaliwyd gan CDL wedi'u cefnogi a'u mynychu gan uwch Weinidogion a gwleidyddion. Rydym wedi datblygu ein rhaglen o gysylltu Cadeiryddion â llunwyr barn a'n bwletin electronig a dargedir. Derbyniwyd hyn yn dda.				
10. Cyflwyno 3 digwyddiad cyhoeddus am faterion treftadaeth	• Gweithgaredd gwlad ar gyfer Diwrnod Hunaniaeth Cymru wedi'i gwblhau â Rownd Derfynol ym mis Tachwedd a sylw eithriadol yn y cyfryngau • Wedi cefnogi ymgyrch Mae Hanes yn Cyfrif o ddigwyddiadau cynnwys y cyhoedd a gynhaliwyd gan y sector gwirfoddol • Roedd cydweithio Mae Treftadaeth yn Cyfrif yn cynnwys ffilm a noddwyd gan CDL yn y digwyddiad • Wedi cyflwyno presenoldeb corfforaethol a rhanbarthol yn Thames Gateway Forum • Wedi cefnogi digwyddiad Dileu Y&H. Ffurfiwyd partneriaethau â Chyngor Dinas Lerpwl, Rhwydwaith Diwylliannol Trefol a GreenSpace ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus 2007-8.				

D.S.: Mae'r data uchod yn gronnus oni nodir fel arall.
Hepgorwyd yr ystadegyn 4 blaenorol – am nifer y dyfarniadau a roddwyd gan rai rhaglenni – gan nad oedd iddo unrhyw ddiben defnyddiol.

Dangosyddion Perfformiad Corfforaethol

Targedau Cynllun Strategol

Dyma bumed flwyddyn ein Cynllun Strategol 2002-8 ac mae'r nodiadau canlynol yn sylwadau ar ein cynnydd tuag at fodloni'r targedau rydym wedi'u gosod i'n hunain yn ystod oes y cynllun.

Dangosydd 1

Mae'r cyfanswm o 40.8% o gyfanswm y dyfarniadau grant sydd wedi mynd i grantiau llai na £1m wedi gwella ychydig ers ffigur y llynedd. Cynhaliwyd nifer y ceisiadau a gawsom i'n rhaglenni llai eleni, ond rydym yn parhau i gael nifer sylweddol o gynigion am symiau mwy na £1m. Yn y flwyddyn ariannol hon, mae Ymddiriedolwyr wedi dyfarnu £115m, rhyw 39% o'r cyfanswm a ddyfarnwyd yn ystod y flwyddyn, i grantiau rhwng £2m a £5m. Cafwyd hefyd nifer sylweddol o ddyfarniadau rhwng £1m a £2m yn mynd trwy'r busnes pwyllgor arferol. Rydym yn cyfrif Cynlluniau Menter Treftadaeth Treflun a Phartneriaeth Tirwedd yn ffigur y "grantiau o dan £1m".

Dangosydd 2

Dim ond £38.9m y mae'r Ymddiriedolwyr wedi'i ddyfarnu eleni mewn dyfarniadau mwy na £5m, sef ychydig yn fwy na 13% o'r ffigur dyfarnu terfynol o £288m. Mae'r ataliad hwn wedi cael peth effaith ar leihau cyfran gyffredinol yr ymrwymiad dros 5 mlynedd i ddyfarniadau o'r maint hwn, sydd bellach ychydig dros 25% yn unig. Drwy barhau'r ataliad yn y maes hwn yn 2007-08, dylai helpu inni gyrraedd y targed hwn erbyn diwedd y cyfnod cynllunio.

Dangosydd 3

Mae'r ffigur hwn ar gyfer gwariant ar Arian i Bawb ledled y DU wedi gostwng o'i gymharu â ffigur y llynedd gan nad oedd unrhyw ddyfarniadau 'Ffrynt Cartref yn ôl' eleni.

Dangosydd 4

Fe'i bwriedir yn fesur o'r graddau y mae ein rhaglenni grant llai yn parhau i ddenu cynulleidfaoedd newydd i'r dreftadaeth, ac mae ffigur Arian i Bawb wedi gostwng ychydig islaw'r targed, ond mae ein ffigur Eich Treftadaeth yn parhau'n sylweddol o ran y sail ymgeiswyr y mae'n ei denu, er bod effaith ailadrodd ceisiadau dros amser yn parhau i ddangos mewn gostyngiad canran bychan bob blwyddyn.

Dangosydd 5

Fe'i bwriedir yn fesur i ddangos nad yw ymgeiswyr cyntaf o dan anfantais oherwydd eu diffyg cyfarwydd-deb â CDL. Am y tro cyntaf eleni, mae'r ffigurau'n dangos ychydig bach iawn o anfantais i ymgeiswyr cyntaf o'u cymharu ag ymgeiswyr sy'n ailadrodd eu cais i'r un rhaglen.

Dangosydd 6

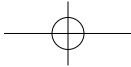
Dengys y ffigurau i ba raddau yr ydym wedi llwyddo i wella gallu CDL i ddenu ceisiadau o rai o'r ardaloedd caletaf inni eu cyrraedd gyda'n cyllid. Bu pob tîm yn gallu adrodd rhyw lwyddiant yma. Fodd bynnag, mae'r targed a osodwyd gennym yn un anodd iawn i'w gyrraedd, gan fod y cyfartaledd y pen ar draws y wlad neu ranbarth yn symud i fyny o hyd, ac mae'n rhaid i geisiadau o ardaloedd blaenoriaeth, a ddewisir gan y bu eu niferoedd yn fach yn draddodiadol, gyrraedd mewn peth nifer i wneud iawn am y gwahaniaeth cynyddol.

Dangosydd 7

Mae cyfradd lwyddiant ymgeiswyr o'n ardaloedd datblygu blaenoriaeth yn fesur o'r graddau yr ydym yn annog ceisiadau y gellir eu cefnogi i gyflwyno eu hunain. Mae'r ffigurau hyn yn gronol dros 6 blynedd y Cynllun Strategol. Fel Dangosydd 6, mae hwn yn darged sy'n symud, ond mae arwyddion sylweddol o welliant cyffredinol dros bum mlynedd y gwaith datblygu a wnaethom hyd yma.

Targedau lefel gwasanaeth – blwyddyn i 31 Mawrth 2007

Dangosyddion lefel gwasanaeth	Mawrth 2007	Mawrth 2006	Mawrth 2005
1. Caiff pob cais ei asesu mewn perthynas â meini prawf allweddol ymhen 3 diwrnod o'i dderbyn a rhoir gwybod am fethiannau ar yr adeg hon.	81% 60 diwrnod ar gyfartaledd	81% 59 diwrnod ar gyfartaledd	74% 69 diwrnod ar gyfartaledd
2. Yr amser cyfartalog o dderbyn cais i benderfyniad: Rhaglen Grantiau Treftadaeth – ● Cam 1 – 6 mis calendr; ● Cam 2 – 4 mis calendr; Eich Treftadaeth – 3 mis calendr; Menter Treftadaeth Treflun – ● Cam 1 – 6 mis calendr; Grantiau Atgyweirio Mannau Addoli – 6 mis calendr; (ac eithrio'r cynllun hwn yn Lloegr) Parciau i bobl – ● Cam 1 – 6 mis calendr; ● Cam 2 – 6 mis calendr; Partneriaeth Dirwedd – ● Cam 1 – 6 mis calendr; ● Cam 2 – 4 mis calendr; Arian i Bawb – 3 mis calendr; Cynllunio prosiect – 3 mis calendr	5.0 mis 100% 4.2 mis 51% 2.7 mis 70% 5.0 mis 100% 5.2 mis 92% 4.4 mis 100% 3.9 mis 100% 5.8 mis 20% 4.0 mis 33% 2.3 mis 2.9 mis 57%	5.8 mis 61% 4.5 mis 53% 2.7 mis 72% 4.9 mis 95% 3.5 mis 92% 7.6 mis 78% 5.2 mis 80% 4.6 mis 60% Dd/b 1.7 mis 2.8 mis 64%	5.4 mis 68% 5.2 mis 54% 2.9 mis 64% 5.1 mis 96% 4.6 mis 87% 7.2 mis 67% 6.3 mis 50% 5.2 mis 82% Dd/b 1.9 mis 3.4 mis 48%
3. Rhoir penderfyniadau ar wefan CDL ymhen 10 diwrnod gwaith o'r cyfarfod.	Diweddarwyd y wefan ymhen 10 diwrnod ar gyfartaledd	10 diwrnod ar gyfartaledd	6.8 diwrnod ar gyfartaledd
4. Bydd ymgeiswyr llwyddiannus yn cael contract ymhen 35 diwrnod gwaith.	95% 11 diwrnod ar gyfartaledd	94% 12 diwrnod	94% 17 diwrnod
5. Gwneir taliadau grant i'r ymgeisydd, ar gyfartaledd, ar gyfartaledd, ymhen 15 diwrnod gwaith o gael y cais am daliad.	Gweithrediadau 4 diwrnod Wedi bodloni 95% ar y targed Cyllid 2 ddiwrnod Cyfanswm 6 diwrnod	Gwe. 4 diwrnod 95% Cyllid 2 ddiwrnod Cyfanswm 6 diwrnod	Gwe. 6 diwrnod 92% Cyllid 2 ddiwrnod Cyfanswm 8 diwrnod
6. Bydd arolwg blynyddol o dderbynyddion grant yn dangos cyfradd foddhad 75% â gwasanaeth CDL (ar gyfer asesu) ac 85% (ar gyfer monitro).	Asesu – 80% Monitro – 84%	Asesu – 77% Monitro – 82%	Asesu – 75% Monitro – 82%
7. Bydd cost uned prosesu ceisiadau grant, ac eithrio cost monitro a gwerthuso ar ôl y penderfyniad, yn llai na £2,150 ar gyfer pob cais.	£1,896 (£4,361 ac eithrio achosion a brosesir yn allanol)	£1,233 (£5,069)	£1,778 (£4,487)

Dangosyddion lefel gwasanaeth

Mae'r dangosyddion perfformiad allweddol ar gyfer y flwyddyn yn parhau i ddangos y lefelau gwasanaeth isod ar y dangosyddion allweddol.

- Roedd amseroedd asesu cychwynnol yn 60 diwrnod ar gyfartaledd, a bron 81% o geisiadau'n cael eu cwblhau ymhen yr amserlen 91 diwrnod.
- Ein hamser cyfartalog ar gyfer cyrraedd cam 1/penderfyniadau un cam bellach yw 151 diwrnod, sydd ymhell o fewn y safon o 182 diwrnod, gyda 74% o'n cwsmeriaid yn cael sylw y tu mewn i'r safon hon.
- Mae hanner ein cynigion Cam 2 wedi'u cwblhau ymhen y safon 122 diwrnod, ond y cyfartaledd yw 148 diwrnod.
- Ymdriniwyd â rhai achosion hirfaith ac anodd yn ystod y flwyddyn, sydd bob amser yn gwthio'r ffigur cyfartalog yn uwch.
- Rydym yn anfon ychydig mwy na 95% o'n contractau allan ymhen ein targed 35 diwrnod, ac ymhen 11 diwrnod ar gyfartaledd.
- Mae rhyw 95% o'n taliadau grant yn cael eu cwblhau ymhen 15 diwrnod yn ôl ein haddewid, a'r cyfartaledd yw 6 diwrnod.
- Rydym yn parhau i ymdrin â 70% o geisiadau grant Eich Treftadaeth ymhen 3 mis, ac ein cyfartaledd ar gyfer ymdrin â'r rhain yw 82 diwrnod.

Mae'r dangosyddion perfformiad diwedd blwyddyn ar y targedau gwasanaeth allweddol yn dangos blwyddyn arall o berfformiad boddhaol yn y rhan fwyaf o feysydd. Er nad ydym bob amser wedi cwtogi ar yr amseroedd prosesu ar gyfartaledd ar gyfer pob maes, ar y cyfan rydym wedi cadw ein perfformiad o fewn yr amserlenni cyhoeddedig ar gyfer darparu gwasanaeth i'n cwsmeriaid.

Dangosydd 1

Mae perfformiad o ran asesu cychwynnol achosion bellach yn cymryd 60 diwrnod ar gyfartaledd, dim ond diwrnod yn fwy nag yn 2005-06. Fel y llynedd, nid ydym yn bodloni ein targed o 91 diwrnod ar gyfer 19% o achosion. Mewn rhai achosion, mae hyn oherwydd ein bod yn symud ymlaen yn syth i asesiad llawn.

Dangosydd 2

Rydym yn cyrraedd ein targedau cwblhau ar gyfartaledd ar gyfer Grantiau Treftadaeth, Eich Treftadaeth, Grantiau Atgyweirio ar gyfer Mannau Addoli, Partneriaethau Treftadaeth Treflun a Thirwedd, er dim ond ar gyfer Grantiau Atgyweirio ar gyfer Mannau Addoli a Menter Treftadaeth Treflun yr ydym hefyd yn llwyddo i gyrraedd ein targed eilaidd o bennu 80% ymhen yr amserlen a osodwn. Gellir gweld effaith gadarnhaol rhannu rhaglen Parciau i Bobl yn llwythau yn amlwg yn yr ystadegau perfformiad.

Ymdriniwyd â phrif lwyth cynigion Menter Treftadaeth Treflun fel arfer ymhen cyfnod cwblhau cyflym 5 mis yn 2006.

Dangosydd 4

Parhawn i gynnal amser cwblhau cyflym iawn ar gyfer anfon y contractau allan ar ôl dyfarniadau.

Dangosydd 5

Rydym wedi cynnal perfformiad cyflym iawn y llynedd ar gyfer prosesu taliadau grant eleni.

Dangosydd 6

Mae lefelau boddhad cwsmeriaid â'n gwaith asesu a monitro, yr ymchwiliwyd iddynt drwy arolygon ffôn a gynhaliwyd yn annibynnol, yn dangos bod boddhad â'n gwasanaeth cyffredinol yn uchel iawn yn wir bellach. Rydym wedi cofnodi cyfradd 80% ddigynsail ar gyfer ein hymgeiswyr; yn rhai llwyddiannus ac aflwyddiannus, ond nid yw'r gyfradd foddhad ar gyfer ein gwasanaeth monitro wedi cyrraedd y targed a osodwyd gennym yn seiliedig ar yr uchelbwynt o 85% a gyflawnwyd 3 blynedd yn ôl.

Dangosydd 7

Mae'r gost uned wedi codi'n sylweddol, ond mae'n parhau o fewn y targed. Mae'r cynnydd oherwydd bod ffigur y llynedd wedi elwa'n sylweddol ar raglen 'Ffrynt Cartref yn ôl' yr oedd ganddi sawl cant o benderfyniadau. Cafwyd gwelliant yng nghost ceisiadau a brosesir yn fewnol (i lawr 14%) gan gynrychioli'r gostyngiad tebyg mewn costau gweinyddu.

CYNNYDD AR BROSIECTAU dros £5 miliwn

Mae'r tabl canlynol yn dangos y cynnydd ar brosiectau heb eu cwblhau sy'n cynnwys £5m neu fwy o arian Loteri.

Teitl y Prosiect	Cyfanswm cost y prosiect	Swm y grant	% y grant a dalwyd hyd yma	Adroddiad safle diweddaraf
Air Space, Duxford	£25,250,000	£10,500,000	86%	Cam I wedi agor ar ddiwedd haf 2006. Agoriad ffurfiol wedi'i drefnu ar gyfer mis Gorffennaf 2007.
Ancoats, Murray's Mills	£11,800,000	£7,164,563	96%	Wedi cwblhau atgyweirio cragen mis Mehefin 2006. Mân waith prosiect a chytundeb datblygwr yn cael eu cwblhau. Disgwylir cwblhau'r prosiect mis Mehefin 2007.
Ashmolean Plan	£45,189,000	£15,000,000	100%	Wedi dechrau adeiladu ym mis Gorffennaf 2006. Dylai'r prosiect agor ar ddechrau 2009.
Birkenhead Park	£11,381,645	£7,423,000	79%	Gwaith adeiladu wedi'i gwblhau i raddau helaeth, disgwylir cwblhau'r gwaith ymarferol ym mis Rhagfyr 2007. Cynhelir digwyddiadau agoriadol yn yr haf 2007.
Birmingham Town Hall	£24,540,076	£13,500,000	90%	Wedi cwblhau'r gwaith ymarferol ym mis Chwefror 2007. Wedi trosglwyddo i Performances Birmingham (cyd-ymddiriedolaeth) ar gyfer paratodau gweithredol. Bydd yr agoriad yn digwydd ym mis Hydref 2007.
Buxton Crescent and Spa	£33,180,338	£12,533,000	0%	Trafodaethau am gontract CDL yn parhau. Disgwylir cwblhau yn 2010.
Castell Caerdydd	£7,782,940	£5,742,500	90%	Ar fin cwblhau'r gwaith allanol. Mae'r contract ar gyfer ailwampio mewnol y ty wedi'i gwblhau. Ar ôl oedi, mae'r ganolfan Ddehongli/ymwelwyr ar fin dechrau tua diwedd yr Haf. Disgwylir cwblhad cyffredinol ym mis Mehefin 2008.
Chatham Historic Dockyard	£17,372,000	£13,514,981	100%	Prosiect wedi'i gwblhau ym mis Mai 2006.
Christ Church Spitalfields, Tower Hamlets, London	£9,446,182	£5,984,500	98%	Prif brosiect wedi'i gwblhau ym mis Chwefror 2006. Pecyn mân waith wedi cychwyn i adfer henebion allweddol yn elfen derfynol y prosiect. Disgwylir cwblhau'r prosiect ym mis Gorffennaf 2007.
City Museum and Mappin Art Gallery, Sheffield	£18,871,214	13,709,000	97%	Cyhoeddwyd cwblhad ymarferol ym mis Mawrth 2006. Cynhaliwyd yr agoriad brenhinol ar 6 Mawrth 2007. Yn disgwyl y taliad terfynol.
Coliseum, London	£14,531,390	£10,650,000	94.5%	Prosiect wedi'i gwblhau ar y safle. Yn disgwyl taliad grant terfynol.
Covent Garden Project, London Transport Museum	£17,060,403	£8,608,000	64%	Disgwylir cwblhau'r gwaith ymarferol mis Mai 2007. Siop amgueddfa wedi agor ar 30 Mawrth, disgwylir i'r amgueddfa agor yn Hydref 2007.
Creating the Museum of Bristol	£19,201,358	£10,277,000	0%	Gwaith adleoli casgliadau wedi cychwyn. Disgwylir cwblhau'r prosiect ym mis Awst 2009.

38 CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynnyddol a Chyfrifon 2007

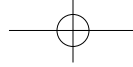
Teitl y Prosiect	Cyfanswm cost prosiect	Swm y grant	% y grant a dalwyd hyd yma	Adroddiad safle diweddaraf
The Cutty Sark	£20,329,000	£11,750,000	0%	Gwaith galluogi wedi dechrau ym mis Tachwedd 2006. Wedi cwblhau'r pafliwn arddangos dros dro. Disgwylir cwblhau'r prosiect yn gyffredinol ym mis Hydref 2008.
The Darwin Centre II	£65,820,000	£19,900,000	15%	Gwaith adeiladu wedi dechrau ar 6 Mehefin 2006 a disgwylir cwblhad terfynol yn yr Hydref 2009.
East Park Restoration Kingston upon Hull	£9,232,246	£6,397,364	78%	Pecynnau gwaith terfynol wedi cychwyn. Disgwylir cwblhau erbyn mis Medi 2007.
The Galleries of Modern London and Learning Centre Project	£16,089,192	£10,609,000	0%	Gwaith galluogi wedi dechrau ar 2 Ebrill 2007. Disgwylir agor yn 2009.
Football Museum Preston	£14,020,201	£9,384,000	99.9%	Prosiect wedi'i gwblhau mis Medi 2006.
Glasgow Green, Glasgow	£14,580,000	£8,821,000	100%	Gwaith cyfalaf wedi'i gwblhau, mae'r elfennau gweddilliol yn berthnasol i reffeniw a fydd yn parhau y tu hwnt i gwblhau'r prosiect CDL
Great North Museum	£25,750,000	£8,750,000	0%	Mae gwaith dymchwel a galluogi wedi hen ddechrau. Disgwylir cwblhau yn 2008.
John Murray Archive (Acquisition, Interpretation and Display)	£35,207,000	£17,700,000	95%	Dyfarniad llawn mis Ionawr 2006. Gwaith caffael wedi'i gwblhau, gwaith dehongli ac arddangos yn parhau. Mae arddangosfa allweddol Archif John Murray i fod i ddechrau yn yr haf 2007.
John Rylands Library Manchester	£15,007,098	£8,194,000	95%	Mae gwaith adeiladu wedi'i gwblhau, a gwaith gosod ac ailosod y llyfrau bron ar ben. Trefnwyd y dyddiad ailagor swyddogol ar gyfer mis Medi 2007.
Kelvingrove New Century Project, Glasgow	£25,508,000	£12,793,000	100%	Prosiect wedi'i gwblhau. Gwnaed y taliad grant diwethaf ym mis Ionawr 2007.
Leeds City Museum	£25,972,000	£19,063,000	65%	Gwaith ar Ganolfan Adnoddau wedi'i chwblhau a dylid cwblhau'r gwaith adeiladu yn y prif adeilad ym mis Mehefin 2007. Disgwylir cwblhau ym mis Mehefin 2008.
Museum in Docklands Tower Hamlets, London	£17,999,950	£14,246,000	98%	Prosiect wedi'i gwblhau. Gwnaed y taliad grant terfynol ar 26 Ionawr 2007.
National Maritime Museum Falmouth	£30,175,431	£18,431,638	95%	Prif brosiect cyfalaf wedi' gwblhau 2004. Dyfarnwyd cynnydd grant ar gyfer cyllid reffeniw mynediad ac addysg ym mis Ionawr 2005. Gweithgareddau wedi dechrau'n llwyddiannus. Grant reffeniw yn cwblhau 2010.
The Panopticon	£14,149,349	£4,999,000	0%	Gwaith galluogi wedi dechrau ym mis Ionawr 2007. Disgwylir i'r prif waith ddechrau ym mis Awst 2007. Disgwylir cwblhau ac agor yn 2011.
Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru	£7,085,427	£5,278,000	97%	Prosiect wedi'i gwblhau ar y ddaear. Wedi cael y cyfrifon terfynol sy'n cael eu prosesu.
Renaissance of the Cotswold Canals, Phase I	£27,641,254	£11,924,000	0%	Dyfarniad llawn ym mis Ionawr 2006. Cynllunio prosiect yn parhau. Disgwylir cwblhau ym mis Mawrth 2009.
Riverside Museum and Glasgow Resource Centre (Phase 2)	£77,619,299	£17,150,000	1.2%	Dyfarniad llawn ym mis Ionawr 2006. Dechrau ar y safle ym mis Awst 2007. Disgwylir cwblhau ym mis Ebrill 2008.

CRONFA DREFTADAETH Y LOTERI Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2007

Teitl y Prosiect	Cyfanswm cost prosiect	Swm y grant	% y grant a dalwyd hyd yma	Adroddiad safle diweddaraf
Roundhay Park Leeds	£8,195,174	£6,111,000	74%	Yr holl waith tirlunio ac adeiladu wedi'i gwblhau. Gwaith i'r Plasty'n gwneud cynnydd. Dyddiad cwblhau terfynol mis Awst 2007.
Royal Festival Hall Project	£89,000,000	£22,176,000	87%	Gwaith yn parhau ar y safle a disgwylir ailagor ym mis Mehefin 2007.
Royal Hall Harrogate	£7,999,120	£6,000,000	51%	Prosiect yn parhau. Mae rhan CDL o'r prosiect ar fin cael ei chwblhau ym mis Rhagfyr 2007. Dyddiad cwblhau disgwyliedig cyffredinol mis Mawrth 2008.
Royal Museum Project, Edinburgh	£44,039,239	£16,710,000	0%	Dyfarniad llawn ym mis Ionawr 2007. Mae'r broses dendro wedi cychwyn.
Sheffield Botanical Gardens	£6,751,015	£5,063,800	95%	Gwaith wedi'i gwblhau. Disgwylir y taliad diwethaf ym mis Mehefin 2006.
ss Great Britain – Securing the Heritage Core	£12,742,352	£8,855,000	100%	Prosiect wedi'i gwblhau mis Awst 2006.
St George's Hall, Liverpool	£23,016,264	£14,598,000	90%	Wedi ailagor yn swyddogol ar 23 Ebrill 2007. Yn disgwyl y taliad olaf.
St Martin-in-the-Fields London	£32,708,402	£13,377,000	38%	Mae gwaith yn parhau ar adeiladu'r isloriau newydd ac mae gwaith wedi dechrau ar yr eglwys. Cwblheir y prosiect tua dechrau 2008.
Stanley Mills Perthshire, Scotland	£8,054,822	£5,110,000	59%	Gwaith cyfalaf yn parhau. Cam olaf wedi dechrau ym mis Chwefror 2006, a disgwylir cwblhau ym mis Awst 2007.
At Close Quarters - The Tank Museum	£14,814,400	£9,605,000	4.28%	Dyfarniad llawn mis Gorffennaf 2007. Disgwylir cwblhau ym mis Mawrth 2009.
Time and Space: Developing the Royal Observatory, Greenwich	£9,054,310	£6,789,000	92%	Ar fin cwblhau'r gwaith adeiladu a gosod. Mae'r prosiect yn agor ar 22 Mai 2007.
Tyntesfield	£31,450,680	£20,000,000	68%	Talwyd y gwaddol yn llawn. Disgwylir cwblhau ym mis Rhagfyr 2012.
V&A Medieval and Renaissance Gallery	£31,750,000	£9,750,000	8.5%	Gwaith dylunio yn gwneud cynnydd. Dechrau gwaith adeiladu ym mis Awst 2007.
Wedgwood Museum	£9,472,364	£5,867,744	23%	Wedi dechrau'r prif waith adeiladu ym mis Hydref 2006. Dylai gwaith arddangos fod ar y safle o fis Medi 2007. Disgwylir cwblhau ym mis Mawrth 2008.
Wentworth Castle and Landscape of Stainborough Park	£13,809,526	£10,357,000	75%	Agoriad meddal mis Mai 2007. Prif waith contract wedi'i gwblhau, gwaith tirlunio meddal wedi'i gwblhau Pasg 2008.
Experience Northumberland at Woodhorn	£15,015,634	£10,000,000	90%	Prosiect wedi agor ym mis Hydref 2006. Disgwylir gwneud y taliad grant olaf erbyn mis Gorffennaf 2007.

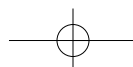
GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
Aberdeenshire Council	Banff Renaissance THI	£625,000.00
Afro-Caribbean Millennium Centre	Three Continents, One History: Birmingham, the Trans-Atlantic Slave Trade and the Caribbean	£377,000.00
All Saints Parochial Church Council	All Saints Church	£140,000.00
Allerdale Borough Council	Maryport Townscape Heritage Initiative Scheme	£1,100,000.00
Amgueddfa Bost Caerfaddon	Bath Postal Heritage Moves	£238,500.00
Amgueddfa Genedlaethol Cymru	Pwll Mawr – Rhandy Dysgu	£104,500.00
Anti-Slavery International	Anti-Slavery International Archive Digitisation and Out reach Project	£190,500.00
Antrim Borough Council	Antrim Castle Gardens	£174,500.00
Archif Menywod Cymru / Women's Archive of Wales	Sioeau ar Daith Treftadaeth Menywod Cymru	£187,000.00
Arun District Council	Bognor Regis, Hotham Park	£1,555,000.00
Aspley Paper Trail	World's No 1 Paper Mill	£999,500.00
Barony 'A' Frame Trust	Barony 'A' Frame	£484,500.00
Barrow Borough Council	Central Barrow Gateway	£1,080,000.00
Basildon District Council	Heritage Interpretation Project, at Tyler Country Park	£998,000.00
Bassetlaw Museum	Bassetlaw Museum Access Project	£685,000.00
Beamish	The Lamp Cabin	£303,500.00
BEE Arts C.I.C	Dark Heritage- an interactive installation remembering slavery with participatory educational activities	£133,000.00
Belfast City Council	Ulster Hall, Belfast	£999,500.00
Belgrade Theatre Trust (Coventry) Ltd	Belgrade Theatre Heritage Programme	£995,000.00
Bexley Heritage Trust	Hall Place and Gardens	£1,844,000.00
Binham Priory Trust	Binham Priory Access and Conservation Project	£648,500.00
Birmingham Museum and Art Gallery	Portrait of James Watt by Thomas Lawrence	£225,000.00
Black Cultural Archives	Documenting the Archives	£152,100.00
Blackpool Transport Services Ltd	Western Train Tram Restoration	£278,000.00
Bnos Chabad	The Jewish Children's Expo	£274,000.00
Bolton Metropolitan Borough Council	Little Bolton THI	£795,000.00
Borough of Broxbourne	Cheshunt Park - Heritage For All	£113,000.00
Borough of Pendle	Whitefield & Lomeshaye Townscape Heritage Initiative	£1,975,000.00
Bradford Metropolitan District Council	Connect: People, Place & Imagination - Bradford Museums, Galleries & Heritage Collections	£1,022,000.00
Bristol City Council	Creating the Museum of Bristol: The People's Story	£10,277,000.00
British Deaf Association	Deaf Heritage	£131,500.00
British Empire & Commonwealth Museum (BECM)	Unfair Trade - Slavery, Abolition and the Making of Modern Britain	£770,000.00
British Library	Raffles Family Collection: Acquisition and Accessibility Programme	£585,500.00
British Motor Industry Heritage Trust	The Road Ahead: New exhibitions at the Heritage Motor Centre	£997,500.00
Bude-Stratton Town Council	Bude-Stratton Museum Redevelopment	£240,500.00
Bute Conservation Trust	DISCOVER BUTE: Isle of Bute Landscape Partnership Scheme	£110,000.00

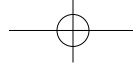
GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
Cambria Trust	Sailing Barge CAMBRIA	£990,000.00
Canterbury City Council	The Canterbury Beaney: Combined Art Museum and Library	£527,000.00
Captain Cook Memorial Museum	The Acquisition of the Webber Kamchatka Drawings	£188,500.00
CARAD - (Celfyddydau Cymunedol Rhaeadr Gwy a'r Cylch)	Prosiect Allgymorth ac Amgueddfa Gymunedol Cronclau Rhaeadr Gwy a'r Cylch	£483,500.00
Caring for God's Acre	Churchyard Task Team	£371,000.00
Chatham Historic Dockyard Trust	National Museums at Chatham – No 1 Smithery	£250,000.00
City of Bradford Metropolitan District Council	Roberts Park, Saltaire	£114,800.00
City of Wakefield Metropolitan District Council Cultural Services	The Hepworth, Wakefield	£4,981,000.00
City of Wolverhampton Regenerating Buildings Preservation Trust	Restoration of 12 George Street, Wolverhampton	£252,500.00
Clych – Rhwydwaith Ailgylchu Cymunedol Cymru	Canolfan Gynladwyedd ac Enghraifft Dim Gwastraff Llys Malpas	£750,000.00
Combined Military Services Museum	Donnington and Biglands Conservation and Education Project	£477,000.00
Corby Borough Council	Corby Heritage Development Project	£480,500.00
Cornwall County Council	Geevor Tin Mine	£2,264,000.00
Cornwall City Council	Caradon Hill Area Heritage Project	£150,000.00
Coventry City Council Arts and Heritage Services	Herbert Art Gallery and Museum - Phase 3	£2,875,000.00
Cowling PCC	Holy Trinity Church	£103,000.00
Creswell Heritage Trust	Creswell Crags Museum & Archaeology Park	£4,234,000.00
Cutty Sark Trust	Cutty Sark Conservation Project	£11,750,000.00
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent	Tredeggar, Tŷ a Pharc Bedwellte	£253,000.00
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	Menter Treftadaeth Treflun Maesteg (Cam 2)	£680,000.00
Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen	Ysgol San Pedr, Blaenafon - Adfer	£132,000.00
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	Adfywio Parc Glannau Ponciau	£504,500.00
Cyngor Dinas Casnewydd	'Addysg drwy Adfer' Gwaith Adfer Rhos o Bedwar Loc ar Ddeg Cefn (Cam Un)	£699,500.00
Cyngor Eglwys Blwyf Llanbeblig	Adfywio Bwydo fy Ŵyn	£347,000.00
Cyngor Sir a Dinas Caerdydd	Adfer Parc Bute	£115,000.00
Cyngor Sir Caerfyrddin	Menter Treftadaeth Treflun Llanymddyfri a Llangadog, cam II	£770,000.00
Cyngor Sir Ddinbych	Menter Treftadaeth Treflun Dinbych	£1,500,000.00
Cyngor Sir Fynwy	Adfer Neuadd y Sir; Trefynwy	£196,000.00
Darlington Borough Council	Darlington Railway Centre and Museum	£498,500.00
Derby College	Derby College – The Roundhouse	£184,000.00
Derby Museum and Art Gallery	The Soldiers' Story	£564,000.00
Derbyshire Wildlife Trust	Grounds for a Change	£252,000.00
Dinas a Sir Abertawe	Parc Brynmill, Abertawe	£1,107,000.00
Doncaster Museum and Art Gallery	King's Own Yorkshire Light Infantry Regimental Museum	£204,000.00
Dorset County Council	Durlston World Heritage Gateway Project	£193,000.00

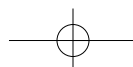
GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
Doverly Manor Management Committee	DM4P - Doverly Manor For Posterity	£198,500.00
Dumfries & Galloway Council	Castle of St John Renovation and Public Access Project	£288,500.00
Dumfries & Galloway Council	Sulwath Connections - The Scottish Solway Coast and River Valleys	£1,908,000.00
Dundee Industrial Heritage Limited	RRS "Discovery" Restoration and Conservation Project 2006-2008	£528,000.00
East Coast Sail Trust	Thalatta Centenary 2006	£196,500.00
East Lothian Council	North Berwick Lodge Grounds Public Park Restoration	£700,500.00
East Riding of Yorkshire Council	Beverley Town Trail	£149,500.00
Embroiderers' Guild	National Embroidery and Textiles Centre	£995,000.00
English Nature	Living River	£677,000.00
Environment Agency	Bassenthwaite Reflections	£1,858,000.00
Exeter City Council	Royal Albert Memorial Museum and Art Gallery Development	£8,922,000.00
Forest Enterprise (England)	Neroche Project within the Blackdown Hills AONB	£1,882,000.00
Friends of Birkenhead Park	Birkenhead, Birkenhead Park	£451,300.00
Friends of Priory Fields	Enhancement of Priory Fields	£130,500.00
Fusiliers' Museum, Lancashire	Fusiliers' Museum, Lancashire (Formerly Bury's Museum of the Lancashire Fusiliers)	£1,863,000.00
Gracehill Old School Trust	Gracehill Old School Restoration	£1,125,000.00
Groundwork Cheshire	Kerridge Ridge & Ingersley Vale Project	£727,000.00
Groundwork Rossendale	Valley of Stone Heritage Initiative	£534,000.00
Gt. Finborough PCC	St. Andrews Church	£144,000.00
Haltwhistle Partnership	Haltwhistle Burn Restoration	£149,000.00
Hampshire Archives Trust	Living Links - Hampshire and the Isle of Wight	£187,500.00
Harewood House Trust	Carnival Messiah at Harewood 2007 (CMH)	£220,500.00
Hartlepool Borough Council	PSS Wingfield Castle	£250,000.00
Hartpur Historic Land and Buildings Trust	Cohort	£234,000.00
Haslemere Educational Museum	Places for People	£119,500.00
Hastings Borough Council	Central St Leonards THI 2005-2008	£850,000.00
Hastings Museum and Art Gallery	Painting of Hastings Fish market by J.M.W. Turner	£296,000.00
Heath Town PCC	Holy Trinity Church	£122,037.00
Herefordshire Nature Trust	Herefordshire Community Commons Project	£460,500.00
Heritage Enterprise (Surrey County Archaeological Unit)	Community Archaeologist	£129,500.00
Hertfordshire Building Preservation Trust	Conservation, Access and Learning at the Forge Museum	£342,500.00
Herts and Middlesex Wildlife Trust	Wetlands for Water Voles and People	£399,000.00
Heugh Gun Battery Trust Ltd	Heugh Gun Battery Restoration Phase 2	£315,000.00
High Peak Borough Council	Buxton Crescent & Spa	£12,533,000.00
High Peak Borough Council	Glossopdale THI	£1,300,000.00
Highland Birchwoods	Action for Mountain Woodlands	£452,500.00
Holy Trinity Parish Church	Holy Trinity Church	£157,000.00
Hounslow Council	Jersey Gardens	£134,500.00

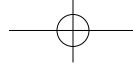
GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
Hull City Council	Hull St Andrew's Townscape Heritage Initiative	£997,500.00
Isle of Wight Council	Ryde Cemetery Restoration	£486,000.00
Jewish Museum	Jewish Museum Development Project	£3,825,000.00
Keats House	Magic Casements: The Re-awakening of Keats House	£424,000.00
Kent City Council	Medway Gap 'Valley of Vision' Landscape Partnership	£1,813,000.00
Kings Norton Parochial Church Council	Kings Norton Project: Old Grammar School and Saracen's Head - The Restoration Fund	£2,500,000.00
Kingston Upon Hull City Council	Hull History Centre	£191,000.00
Kirk of St Nicholas Uniting	The Mither Kirk Project	£430,000.00
Kirklees Community History Service (Kirklees CHS)- Huddersfield	Bagshaw Museum Development Project	£419,500.00
Knowsley Museum & Heritage Service	Unlocking Knowsley's Hidden Gem	£181,500.00
Lake District National Parc Authority	Fix the Fells	£1,965,000.00
Leeds Rec	Leeds Bi-Centenary Transformation project	£408,000.00
Leicestershire County Council	Treasure from Southeast Leicestershire (hereafter called Treasure)	£650,600.00
Little Angel Theatre	The John Wright Centenary Project- The Heritage of Marionettes	£183,000.00
Liverpool City Council	Sefton Park: Restoration and Improvement	£4,734,000.00
London Borough of Hackney	Clissold Park	£339,000.00
London Borough of Hillingdon	Uxbridge Lido Grade II Restoration	£999,500.00
London Borough of Lambeth	Myatt's Field Park Project	£1,523,000.00
London Borough of Lambeth	Brockwell Park	£196,000.00
London Borough of Merton	River and Cloth: The textile Heritage of Merton	£143,500.00
London Borough of Redbridge	Valentines Mansion - Internal and External Restoration	£1,956,000.00
Luton Museums Service	Stockwood Discovery Centre	£3,717,000.00
Maharajah Duleep Singh Centenary Trust	ASHT Development Project	£660,000.00
Manchester City Council (Manchester City Galleries)	Art Treasures 150th Anniversary Exhibition	£150,000.00
Manchester City Galleries	Revealing Histories: the impact & legacy of the slave trade & slavery in Greater Manchester	£265,500.00
Mellor Archaeological Trust Mellor	Heritage Project	£455,500.00
Menter Môn	Castell Aberlleiniog	£317,500.00
Midlands Regen Limited	Nechells Baths Project	£665,000.00
Milton Keynes Council	Forest Schools at the Hanson Study Centre	£161,500.00
Museum Collections Unit, University of St Andrews	Museum of the University of St Andrews (MUSA)	£449,000.00
Museum In Docklands	London and Slavery Project	£506,500.00
Museum of London	The Galleries of Modern London and Learning Centre Project	£10,609,000.00
National Museums and Galleries of Northern Ireland	Opening up the Ulster Museu	£4,527,000.00
National Museums Liverpool (NMCUTS) Phase I	National Museum and Centre for the Understanding of Transatlantic Slavery	£1,500,000.00
National Museums Liverpool	Museum of Liverpool	£400,000.00

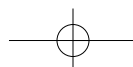
GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
National Museums of Scotland	The Royal Museum Project	£16,710,000.00
National Youth Theatre	Identity 1000	£250,000.00
Natural England	Welcome to the Wildside	£489,500.00
New Medway Steam Packet Company Ltd	Restoration of the Paddle Steamer Medway Queen	£1,861,000.00
New Wellwynd Parish Church	New Wellwynd Parish Church	£110,600.00
Newcastle City Council	Victoria Tunnel Education Project	£205,500.00
Newcastle City Council, Libraries, Information & Lifelong Learning Service	The Newcastle Collection, Improving Access to Library Heritage Resources	£429,000.00
Newcastle upon Tyne City Council	Ouseburn Parks	£188,000.00
Norfolk Wildlife Trust	Natural Connections: Connecting people to heritage in Norfolk	£207,000.00
North Cornwall District Council	Bude Canal Regeneration Project	£1,597,000.00
North East Regional Museums	Hub Culture Shock: Sharing digital stories and connecting communities with their heritage	£400,000.00
North Lanarkshire Council/Community Services	Summerlee Heritage Park	£4,780,000.00
North Tyneside Council	Regeneration of North Shields Fish Quay	£412,500.00
North West Play Resource Centre	Redevelopment of the Playhouse	£1,120,000.00
Northampton Theatres Trust	Restoration of Royal Theatre Northampton	£393,000.00
Northamptonshire Black History Association (NBHA)	Northamptonshire Black History - Shaping the Future	£249,500.00
Northamptonshire County Council	Local Archive: National importance - The Cartwright Archive	£200,000.00
Norwich Cathedral	New Hostry Project	£2,119,000.00
Octavia Hill Birthplace Museum Trust Ltd	The Re-unification of Octavia Hill's Birthplace House and Enhancement of Museum and Educational Facilities	£851,000.00
Orleans House Gallery	Orleans House Gallery - Phase 3 Development, North Stables, Stables Gallery and Grounds	£848,000.00
Our Blessed Lady & St John the Baptist Ashley	Our Lady & St John the Baptist RC Church	£150,000.00
Our Lady of Reconciliation de la Salette Parish	Our Lady of Reconciliation de la Salette	£110,000.00
Parish of St Mary's	St Mary's Church	£122,796.00
Parochial Church Council of St. James's Church	St. James's Church	£285,000.00
Parochial Church Council of St. Paul's Church	St. Paul's Church	£148,000.00
Parochial Church Council of St. Peter's Church	St. Peter's Church	£151,000.00
PCC of Holy Trinity Church	Holy Trinity Church	£151,000.00
Peak District National Park Authority	Training for the Future	£142,000.00
Penicuik House Preservation Trust	Penicuik House Project	£1,337,000.00
Perth and Kinross Council	Coupar Angus Townscape Heritage Initiative	£859,000.00
Plymouth City Council	Devonport - The People's Park	£176,000.00
Poundstock Parochial Church Council	Poundstock Gildhouse Restoration Project	£349,500.00
Purbeck District Council	Carving a Foundation for the Isle of Purbeck	£1,408,000.00
Reminiscence Network Northern Ireland	Valuing heritage by valuing memories	£221,000.00
Ribble Valley Borough Council	Clitheroe Castle Museum	£1,835,000.00

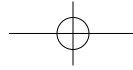
GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
RMET - Freeman College	Academy of Makers: Butcher Works Heritage Celebration	£473,000.00
Rotherham Metropolitan Borough Council	Rotherham Town Centre (THI)	£1,145,500.00
Rotherham Metropolitan Borough Council	Rotherham, Clifton Park	£290,000.00
Royal Botanic Garden Edinburgh	The Gateway - Scotland's National Biodiversity Interpretation Centre	£3,100,000.00
Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland	Treasured Places - One hundred years of recording	£554,000.00
Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland (RCAHMS)	Scotland's Rural Past	£594,000.00
Royal Society for the Protection of Birds (RSPB)	Somerset Community & Education Programme	£105,000.00
RSPB	Gateway to Wildlife at Middleton Lakes	£939,000.00
RSPB Scotland	Flow Country Heritage Restoration Project - Demonstrating Landscape-Scale Peatland Recovery	£225,000.00
Salford City Council	Ordsall Hall, Salford	£177,000.00
Sandford Lido Limited	Sandford Parks Lido Refurbishment / Education	£382,500.00
Sandwell Metropolitan Borough Council	West Bromwich, Dartmouth Park	£295,000.00
Scottish Traditional Boat Festival	Portsoy Salmon House Restoration Project	£110,000.00
Selby Abbey Parochial Church Council	Selby Abbey	£208,223.60
Sheffield Galleries & Museums Trust	China in Yorkshire	£350,500.00
Sheringham Museum Norfolk Trust Ltd	Mo Building - Sheringham Museum	£799,500.00
Shropshire County Museum Service (Shropshire County Council)	Acton Scott Historic Working Farm Heritage Project	£995,000.00
Society for Protection of Ancient Buildings	Volunteer Training: Maintenance of Places of Worship	£645,000.00
South Somerset District Council	Ham Hill - Learning & Discovery For All	£149,500.00
South Tyneside Council	South Shields, South Marine Park	£3,806,000.00
South Yorkshire's Faith Tourism Initiative	HERITAGE INSPIRED: South Yorkshire's Faith Tourism Initiative	£491,500.00
Southwold Museum and Historical Society	Southwold Museum - Modernisation	£311,500.00
Sri Guru Singh Sabha	Sri Guru Singh Sabha	£100,000.00
St Agnes Miners and Mechanics Institute	Redevelopment of St Agnes Miners and Mechanics Institute	£150,000.00
St Bartholomew's and St Andrew's PCC	St Bartholomews	£114,383.20
St Deiniol's Library	The Gladstone Project - Phase 2	£569,000.00
St George with St Mary Magdalene PCC	St George's Church	£134,000.00
St Helens Council Local History & Archive Service	St Helens Open Doors Project	£576,000.00
St Martin in the Fields	St Martin in the Fields	£666,000.00
St Mary Magdalene PCC	St Mary Magdalene Church	£149,231.20
St Michael's & Lark Lane Community Association	The Old Police Station - Heritage and Community Centre	£268,000.00
St Michaels Parish Church	St Michaels Parish	£141,041.36
St Michael's PCC	St Michael's Church	£144,763.20
St Silas PCC	Holy Trinity	£103,000.00
St John's Methodist Church Council	St. John's Methodist Church	£150,000.00

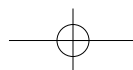
GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
St. John's Methodist Church Council	St. John's Methodist Church	£150,000.00
Stewart's Burnby Hall Gardens and Museum Trust	Redesign of Stewart's Museum, Pocklington	£386,500.00
Stirling Council	The Old Town Cemetery, Stirling	£824,000.00
Stockport Metropolitan Borough Council	Hands on Heritage Brinnington and Reddish	£227,500.00
Stockport Metropolitan Borough Council	Covered Market Hall: Stockport	£999,000.00
Stockton-On-Tees Borough Council	Preston Hall Winter Garden	£208,500.00
Stoke on Trent City Council	Burslem Townscape Heritage Initiative Scheme 2	£970,000.00
Stourbridge Unitarian Congregation	Presbyterian (Unitarian) Chapel	£115,000.00
Thanet District Council	Ramsgate Seafront Townscape Heritage Initiative	£750,000.00
The Abbey Sutton Courtenay Ltd	Abbey Stewardship Project	£197,200.00
The Bowes Museum	Access to Collections	£138,500.00
The British Rotorcraft Museum & Avon Air Collection Limited (The Helicopter Museum)	New Education, Skills Training and Conservation Facilities	£290,500.00
The Charleston Trust	Iceland Poppies	£204,000.00
The Church House Trust	Church House, Sidmouth - Restoration and Access	£485,000.00
The Cowper and Newton Museum	Acquisition and Interpretation of the Cowper Johnson Archive	£234,500.00
The Dalriada Project	The Dalriada Project	£1,800,000.00
The Environment Agency	Castleford Community Natural Heritage Regeneration	£309,000.00
The Fitzwilliam Museum	Purchase of De Wit Collection of Early Anglo - Saxon Coins	£206,500.00
The Florence Institute Trust Limited	Restoration, Repair & Conversion of the Florence Institute for Boys, Liverpool	£120,500.00
The Glasgow School of Art	The Glasgow School of Art Mackintosh Conservation and Access Project	£4,466,000.00
The Greenbank Trust	Itford Farm - Hostel/Field Study and Activity Centre	£804,000.00
The Hackfall Trust	Ripon - Hackfall Landscape	£948,500.00
The Highland Council	Highland Archive Centre	£4,312,000.00
The Irish Landmark Trust Ltd	Triumphal Arch Gatelodge	£161,000.00
The Ironbridge Gorge Museum Trust	The Coalbrookdale Literary & Scientific Institute	£166,000.00
The John Clare Trust	John Clare's Cottage: Opening a Door into the Countryside	£1,272,000.00
The Lighthouse	Gillespie, Kidd and Coia: Architecture 1956-1986 Archive and Audience Development Project	£342,000.00
The London International Festival of Theatre Limited	Lift Living Archive	£159,500.00
The Lydia Eva and Mincarlo Charitable Trust Ltd	Save the Lydia Eva	£839,000.00
The Manchester Museum	In Touch - Museum Volunteer Accreditation Programme	£424,500.00
The Medusa Trust	Medusa Diamond Anniversary Restoration Project	£129,500.00
The Migrant and Refugee Communities' Forum	Capturing the living memory of the Moroccan Community in Britain	£241,500.00
The National Trust	Tyntesfield	£20,000,000.00
The National Trust	Museum of Childhood Rejuvenation Project	£1,593,000.00
The National Trust	London Voices	£401,000.00

GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
The National Trust	Whose Story?	£497,000.00
The National Trust	Greenway, Another Chapter	£800,000.00
The National Trust for Scotland	Restoration and adaptation of No. 2-4 Threadneedle Street and No.32 & 34-36 St. Andrew Street, Peterhead	£600,000.00
The Parish of Wanstead	Christ Church Wanstead Organ Restoration	£261,000.00
The Queen Street School Preservation Trust	Queen Street School Heritage Project	£858,500.00
The Queen's University of Belfast Foundation	Forrest Reid Archive	£101,000.00
The Solent Steam Packet Ltd	Structure of SS 'Shieldhall'	£279,500.00
The Tank Museum	At Close Quarters	£9,651,000.00
The Tyneside Film Theatre Trust	Picture Palace - Tyneside Cinema Heritage Project	£2,793,000.00
The Wasps Trust	The Briggait	£750,000.00
The Whitworth Institute	Conservation and Enhancement of the Joseph Whitworth Centre	£108,000.00
The Wildlife Trust of Bedfordshire, Cambridgeshire, Northamptonshire and Peterborough	Dodhaws Woodland Restoration - Linking Southwick Wood and Short Wood SSSI	£181,000.00
The Woodland Trust	Wragby Woods	£326,000.00
The York Glaziers' Trust	"In the Beginning ..." Phase I of the Conservation of the Great East Window of York Minster	£390,000.00
Trinity House	Lizard Lighthouse Visitor Centre	£394,000.00
Trustees of the Roman Catholic Archdiocese of Glasgow	Sacred Heart Church	£100,000.00
Trustees of the Roman Catholic Archdiocese of Glasgow	St Mary's Church	£120,000.00
Trustees of the Society of Jesus Trust of 1929	Holy Name of Jesus	£165,322.20
Tyne & Wear Museums	Designs for Life - decorative art and contemporary craft at the Shipley Art Gallery	£250,000.00
University College London	The Panopticon: Rehousing the Petrie Museum	£4,999,000.00
University of Cambridge, Department of Earth Sciences	Charles Darwin the Geologist: An Exhibition	£519,000.00
University of Sunderland	NEEMARC	£270,000.00
University of Ulster	Derry and Raphoe Diocesan Library Project	£500,500.00
Uttlesford District Council	Bridge End Garden, Saffron Walden: re-establishment of Victorian Walled Garden	£196,000.00
Victoria and Albert Museum	V&A Medieval and Renaissance Galleries	£9,750,000.00
Warwickshire Wildlife Trust	Development of Forest Schools for Warwickshire, Coventry and Solihull	£321,500.00
Watts Gallery Trust	Watts Gallery Hope Project	£422,000.00
Wells Cathedral (The Cathedral Church of St Andrew in Wells)	Wells Cathedral Interpretation Centre	£495,000.00
West Derby Community Association	Lowlands Renewal Project Phase I	£970,500.00
West Devon Borough Council	Tamar Valley Mining Heritage Project	£2,331,000.00
Whitechapel Gallery	Whitechapel Project	£3,368,000.00
Whiting Bay and Kildonan Parish	Whiting Bay and Kildonan Parish Church	£102,000.00

GRANTIAU A DDYFARNWYD dros £100,000

Ymgeisydd	Teitl	Ymrwymiad
Wigan Council	Hindley Town Centre Renaissance	£315,000.00
Wigan Metropolitan Borough Council	Wigan, Mesnes Park	£124,000.00
Wiltshire Wildlife Trust	Clouts Wood (SSSI) and Markham Banks (CWS)	£173,000.00
Wolverhampton City Council	Molineux Hotel / Archives and Local Studies,Wolverhampton	£3,307,000.00
Women's Royal Voluntary Service(WRVS)	WRVS Heritage Plus - Sussex	£775,500.00
Yorkshire Film Archive	A Digital Film Archive for Yorkshire	£362,500.00

MONITRO CYFLOGAETH

1. O dan Erthyglau 5(1), 5(2) a 5(3) o Orchymyn Deddf Cysylltiadau Hiliol 1976 (Dyletswyddau Statudol) 2001, mae gan y Gronfa ddyletswydd i fonitro, drwy gyfeirio at y grwpiau hiliol y maent yn perthyn iddynt, ac adrodd yn flynyddol:

- (a) niferoedd y –
- staff mewn swydd, ac
 - ymgeiswyr ar gyfer cyflogaeth, hyfforddiant a dyrchafiad, o bob un o'r cyfryw grwpiau, a
- (b) niferoedd y staff o bob un o'r cyfryw grwpiau sydd –
- yn cael hyfforddiant
 - yn elwa neu'n dioddef niwed o ganlyniad i'w gweithdrefnau asesu perfformiad
 - yn ymwneud â gweithdrefnau cwyno
 - yn destun gweithdrefnau disgyblu, neu'n
 - darhod cyflogaeth â'r Gronfa.

2. Canlyniadau gwaith monitro yn 2006/07.

2.1 Staff parhaol mewn swydd fel ar 31 Mawrth 2007

Tarddiad ethnig a rhyw pob cyflogai parhaol fel ar 31.03.2007

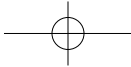
	Pob cyflogai		Menywod		Dynion	
Tarddiad Ethnig	Cyfanswm	% o'r holl staff	Cyfanswm	% o'r holl staff	Cyfanswm	% o'r holl staff
Affricanaidd	6	2.39%	3	1.19%	3	1.19%
Unrhyw Dsieineaidd	1	0.39%	0		1	0.39%
Unrhyw arall	5	1.99%	4	1.59%	1	0.39%
Du Affricanaidd a Gwyn	1	0.39%	1	0.39%	0	
Caribiaidd	4	1.59%	4	1.59%	0	
Indiaidd	5	1.99%	4	1.59%	1	0.39%
Tarddiad ethnig cymysg arall	1	0.39%	1	0.39%	0	
Pacistanaidd	3	1.19%	2	0.79%	1	0.39%
Gwyn	225	89.68%	158	62.9%	67	26.69%
Cyfanswm	251	100%	177	70.51%	74	29.49%
Cyfanswm (lleiafrif ethnig)	10.32%		7.53%		2.79%	

2.2 Ceisiadau am gyflogaeth yn 2006/07

Monitro gwybodaeth ymgeiswyr swydd, gan gynnwys ymgeiswyr mewnol, a ymgeisiodd drwy ein hasiantaeth trin ymatebion, a gwybodaeth ymgeiswyr a gyflwynwyd gan asiantaethau cyflogaeth* rhwng 1 Ebrill 2006 a 31 Mawrth 2007

Gwybodaeth	Grŵp	Gofyn am wybodaeth	Dychwelyd Cais	Llwyddiannus yn y Broses Ffiltro*	Llwyddiannus mewn Cyfweiliad
OED	25 - 34	437	270	40	25
OED	35 - 44	299	152	28	7
OED	45 - 54	235	122	16	3
OED	Heb Ddatgan	326	9	1	1
OED	Dros 54	87	41	8	
OED	O dan 25	163	129	36	7
ANABLEDD	Nac Oes	1180	699	101	39
ANABLEDD	Heb ddatgan	303	116	1	
ANABLEDD	Oes	64	18	7	4
TARDDIAD ETHNIG	Affricanaidd	36	15		
TARDDIAD ETHNIG	Asiaidd a Gwyn	13	7		
TARDDIAD ETHNIG	Asiaidd Arall	3			
TARDDIAD ETHNIG	Bangladeshaidd	5	4		
TARDDIAD ETHNIG	Du Affricanaidd a Gwyn	8	5		
TARDDIAD ETHNIG	Du Caribiaidd a Gwyn	8	4		
TARDDIAD ETHNIG	Du Arall	9	4		
TARDDIAD ETHNIG	Caribiaidd	26	9	2	1
TARDDIAD ETHNIG	Tsieineaidd	5	4		
TARDDIAD ETHNIG	Indiaidd	27	15	2	
TARDDIAD ETHNIG	Cymysg Arall	26	9	1	
TARDDIAD ETHNIG	Heb Ddatgan	24	28	4	
TARDDIAD ETHNIG	Arall	22	15	1	1
TARDDIAD ETHNIG	Pacistanaidd	9	7		
TARDDIAD ETHNIG	Gwyn	1019	601	91	41
RHYW	Benyw	775	406	69	31
RHYW	Gwryw	772	327	37	12
CENEDLIGRWYDD	Prydeinig neu Brydeinig Cymysg	778	366	64	31
CENEDLIGRWYDD	Sais/Saesnes	341	240	26	5
CENEDLIGRWYDD	Gwyddelig	31	23	5	1
CENEDLIGRWYDD	Heb Ddatgan	309	12	2	
CENEDLIGRWYDD	Arall	79	59	4	2
CENEDLIGRWYDD	Albanwr/Albanes	7	6	2	2
CENEDLIGRWYDD	Cymro/Cymraes	69	27	8	2

* Asiantaethau cyflogaeth wedi darparu data anghyflawn mewn rhai achosion.

2.3 Niferoedd y diwrnodau hyfforddiant a fynychir gan staff

Cofnododd cronfa ddata'r Gronfa am hyfforddiant a datblygiad mewnol gyfanswm o 1001 o ddiwrnodau hyfforddiant a fynychwyd gan gyflogeion gwyn yn 2006/07, a 94 o ddiwrnodau hyfforddiant a fynychwyd gan gyflogeion ym mhob grŵp hiliol arall.

2.4 Ceisiadau am ddyrchafiad mewnol

Yn ystod 2006/07, dyrchafwyd 3 chyflogai gwyn yn fewnol. Cafodd 3 chyflogai gwyn ac un cyflogai nad yw'n wyn eu dyrchafu dros dro.

2.5 Canlyniad gweithdrefnau asesu perfformiad (ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31.03.2007)

Dosbarthiad graddau gwerthuso cyflogeion ar gyfer 2006/07, yn ôl tarddiad ethnig.

Tarddiad Ethnig	Eithriadol	Da	Derbyniol	Anfoddhaol
Affricanaidd	1	5		
Affricanaidd a Gwyn		1		
Tsieineaidd		1		
Unrhyw arall	2	4		
Caribiaidd	1	2		
Indiaidd	1	1	2	
Pacistanaidd		2		1
Gwyn	32	168	21	2
Cyfansymiau	38	184	23	3

2.6 Nifer y cyflogeion a fu'n ymwneud â gweithdrefnau cwyno yn ystod 2006/07

Codwyd un gŵyn ffurfiol gan gyflogai nad yw'n wyn

2.7 Nifer y cyflogeion a oedd yn destun gweithdrefnau disgyblu yn ystod 2006/07

Roedd dau gyflogai gwyn yn destun achosion disgyblu ffurfiol yn ystod y cyfnod hwn.

2.8 Nifer y cyflogeion yn gadael cyflogaeth barhaol y Gronfa yn 2006/07

Cyflogeion gŵyn: 34

Pob grwp hiliol arall: 5

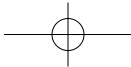
3. Dyletswyddau penodol

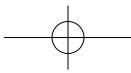
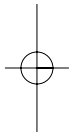
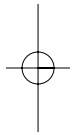
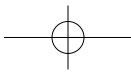
Caiff y dyletswyddau penodol ar gyflogaeth y mae'r Gorchymyn yn eu rhoi ar awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys y Gronfa, eu cynllunio i ddarparu fframwaith i fesur cynnydd mewn cyfle cyfartal yng nghyflogaeth y sector cyhoeddus. Fe'u hanelir hefyd at roi gwybodaeth fonitro i arwain mentrau a allai arwain at weithlu sy'n fwy cynrychioliadol o'r cymunedau y mae'n gweithio ynddynt a'u gwasanaethu.

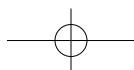
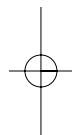
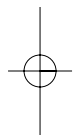
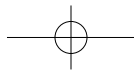
Wrth hysbysebu recriwtio, mae'r Gronfa'n parhau i annog ceisiadau swydd gan leiafrifoedd ethnig, gan gydnabod nad yw ei gweithlu eto'n cynrychioli amrywiaeth leol na chenedlaethol yn llawn.

Argraffwyd yn y DU ar gyfer y Llyfrfa Gyfyngedig
ar ran Rheolwr Llyfrfa Ei Mawrhydi
ID5597878 07/07

Argraffwyd ar bapur sy'n cynnwys 80% o ffibr wedi'i ailgylchu

Cyhoeddwyd gan TSO (y Llyfrfa) ac mae ar gael:

Ar-lein

www.tso.co.uk/bookshop

Post, Ffôn, Ffacs ac E-bost

TSO

PO Box 29, Norwich NR3 1GN

Archebion ffôn/Ymholiadau cyffredinol 0870 600 5522

Archebion ffacs 0870 600 5533

Archebu drwy Linell Frys y Senedd, Lo-call 0845 7 023474

E-bost book.orders@tso.co.uk

Ffôn testun 0870 240 3701

Siopau TSO

123 Kingsway, Llundain WC2B 6PQ

020 7242 6393 Ffacs 020 7242 6394

16 Arthur Street, Belfast BT1 4GD

028 9023 8451 Ffacs 028 9023 5401

71 Lothian Road, Caeredin EH3 9AZ

0870 606 5566 Ffacs 0870 606 5588

Siop Lyfrau'r Senedd

12 Bridge Street, Parliament Square,

Llundain SW1A 2JX

Archebion ffôn/Ymholiadau cyffredinol 020 7219 3890

Archebion ffacs 020 7219 3866

E-bost bookshop@parliament.uk

Rhyngrwyd bookshop.parliament.uk

TSO@Blackwell ac Asiantau Achrededig eraill

ISBN 978-0-10-294608-6

